

XIII / 75

Samizdat.sk

ÚMYSLY APOŠTOLÁTU MOBLITBY NA SVÄTÝ ROK 1975

december

- aby prvý mier v srdciach ľudí viedol k trvalému mieru vo svete
- za študentov a robotníkov, ktorí prichádzajú z misijných území do krajín kresťanských, aby sa im aj tam dostalo primeranej duchovnej služby.

Na záver Svätého roku...

... "Po dlhšom čase navrátil sa pán týchto sluhov a kázal im vyúčtovať". /Mt 25,19/

Bliži sa oficiálny záver Svätého roku a od nás bude požadované vyúčtovať talenty, ktorých sa nám dostalo v tento čas milostivý, v tomto roku spásy. Cirkev svätá nás pozývala k obnove, k zmiereniu s Bohom a s bratmi.

Teraz je tu čas položiť si otázku, či sme bližšie k bratom, či plnšie chápeme a prežívame slová kréda: Verím v jednu, svätú, všeobecnú a apoštolskú Cirkev, či sme prežili Svätý rok tak, že sme bližšie k Bohu.

Svätý Otec nás vo svojom svätoročnom programe vyzýval ku konaniu dobra, k službe núdzným bratom, k jednote.

Nadobudnúc však tieto hodnoty, nemôžeme ich odložiť, ale aj po Svätom roku ich treba ďalej znásobovať, aby sme získali ešte viac, ako stojí ďalej Matúševom evanjeliu: "Lebo každému, kto má, pridá sa, aby mal hojnejšie. /Mt 25,29/

Preto nech naďalej sú nám mottom slová sv. Otca:

Stále vznikajúca, k novej sile vedúca láska k svätej Cirkvi Božej nech je našou prvoradou záležitosťou v čase po Svätom roku.

Naplnenie tohto programu uskutočníme však najlepšie tak, keď ho budeme uskutočňovať aj naďalej, po celý život. Veď žiť ho, značí pracovať na svojej vlastnej spásy a to je úlohou kresťana až po prechod do večnosti.

Všemohúci Bože, Otec a Priateľ všetkých ľudí, daj, nech naše srdcia obnoví Tvoj Duch života a pravdy a nech nás spojí na celý život s osláveným Kristom, naším Spasiteľom a Bratom.

Spisovateľ Raoul Follereau ako 17 ročný vydal vo Francúzsku v r. 1920 svoju prvú knihu pod názvom Kniha lásky, ktorá začína slovami: "Milovať značí žiť; zraďiť lásku znamená byť mŕtvý!"
Dvadsať - až do r. 1970 vydal 44 kníh a rôznych spisov. Medzi nimi v r. 1961 - 1969 vydáva poselstvá mládeži sveta, z ktorých sú nasledujúce myšlienky:

.....

- Ak máte chuť sa najesť, nehovorte som hladný, ale spomeňte si na 400 miliónov detí a mladých ľudí, ktorí dnes nebudú jesť, lebo polovicu mládeže sveta hladuje.

- Ak ste nachladnutí, nehovorte Bože, ako som chorý. Ale spomeňte si na všetkých tých, ktorí trpia, na 600 miliónov ľudských bytostí, ktoré nikdy nevideli lekára.

- Bojde tu o to - potajme osušiť jednu slzu: to sa urobí veľmi rýchle.

Ani nejde o to, na chvíľu sdcitit: to je príliš ľahké.

- Ide o to: uvedomiť si - a viac sa nezrieriť! Už sa neuspokojit s tým, že sa točíš okolo seba a svojich, ktorí sú so mnou, a čakať na svoj kúsok raja.

Odopriet si pokračovanie dobre mieneného odpočinku, keď všetko okolo nás plače a zárfa si. Prijímať už tento spôsob existencie, ktorý je večné ustupovanie človeka...

Nesmieriť sa už s tým - byť šťastný iba sám. Pred biedou, nepravodlivosťou a zbabelosťou sa nikdy nevzdávajte, nikdy pred nimi neustupujte. Bojujte!

Buďte smelí a nároční. Uvedomujte si povinnosť, že máte vystavať šťastie všetkým ľuďom, vašim bratom. Neuviaznite v sypkom piesku pôžitkárov alebo neachdúch. Obžalovávajúte hlasne. Nedovoľte, aby sa okolo vás podvádzalo. Buďte sami sebou a zvíťazíte.

Vaša mladost musí byť tvorivá, musí pozdvihať, slúžiť a radevať sa.

Pretvoríte svet jedine obohatením svojho srdca.
"Dajte mi pevný bod, povedal Archimedes, a po-
hneň vesmírom".

Váš pevný bod je láska!

- Nie láska ubrečaná, ktorej stačí poplakať si
nad nešťastím druhého, ale láska bojovná, činná.

Príšiel čas nadvždy uzavrieť neľudské dejiny ľud-
stva.

Hľadajte cieľ svojho života!

Vo svete chýbajú tri milióny lekárov:
staňte sa lekármi.

Viac, než miliarda ľudských bytostí nevie ani čí-
tať, ani písať:
staňte sa učiteľmi.

Dvaja ľudia z troch sa dosýta najedia:
staňte sa rozsievačmi.

Vaši bratia vás potrebujú:

staňte sa v akomkoľvek obore celkom
jednoducho a celkom šlachetne "robotníkmi"
Lebo každá práca je ušľachtilá, keď jej dáme
správny cieľ.

Staňte sa niekym, aby ste niečo urobili.

Odmietajte mať svoj život do garáže. Ale tiež od-
mietajte dobrodružstvo, kde pýcha má prednosť
pred službou.

Spravte nákežlivou svoju lásku. Zorganizujte epi-
démii dobra. Nech nakazí svet!

Silní sú tí, ktorí veria a ktorí chcú budovať.

Badajte šťastie druhých.

Zajtraštek bude mať vašu tvár.

Svet sa odľudšťuje:
buďte ľuďmi.

Dve zamyšlenia nad zajtrajškom Číny

Pán Mosses Chow sa narodil v Chekiang v Číne, bol misionárom v Indonézii. O budúcnosti Číny hovorí:

Keď prezident Richard Nixon oznámil, že prijme pozvanie na návštevu čínskej pevniny, veľa ľudí, dokonca niektorí kresťanskí pracovníci si mysleli, že to bude znak otvorenia dveri do Číny pre kresťanské misie. Ja osobne doteraz nevidím žiaden konkrétny dôkaz, že čínska pevnina je otvorená pre evanjelium v predošlom tradičnom zmysle zahraničných misií. Priaznivá diplomacia, uľahčenie cestovania a priateľské vzťahy neznamenajú nutne prístup svedkom evanjelia. "Staré zlaté časy" sa nemôžu nikdy vrátiť späť, aj keď sa ateistické vlády referujú alebo antizápadní vedcovia menia. Príliv môže tiecť naspäť k pobrežiu, ale voda nebude tá istá. Ak by aj bola odrazu úplná náboženská sloboda v Číne, nesmieme prehliadať poučenie z histórie! Duch Svätý nás naučí spôsoby, ako rozdávať Krista v súčasnej dobe. Musíme sa modliť a študovať slovo Božie, otvoriť sa vyučovaniu Jeho Ducha. Musíme hľadať Boží vzor v našom čo najlepšom chápaní situácie a prostriedkov, ktoré máme k dispozícii. Potom sa musíme spoľahnúť na Boha.

Verím, že základná stratégia je mať mužov modlitby pripravených evanjelizovať Čínu... Tak Yan-Pui, dopisovateľ zo Singapúru, oznamuje: "...V posledných dvoch rokoch som objavil nový a silný prúd modlitby medzi emigrovanými číňanmi. Ti, ktorí navštevujú modlitebné stretnutia na úmysel Číny...sa nielen modlia, ale študujú situáciu v Číne...skúšajúce pochopiť ako kázať evanjelium tým, ktorí vyrastajú v ateistickej materialistickej spoločnosti. Toto nie je tiché sladké priateľstvo, ale aktívna spolupráca ľudí.

Čínski kresťania majú pracovať ruka v ruke so všetkými kresťanmi, západnými aj ázijskými. Západní kresťania a misionárski vedcovia môžu osudovo prispieť čínskym kresťanom tým, že sa s nimi podelia o svoje vedomosti, zručnosti a skúsenosti...

My, čínski kresťania, by sme sa učili od tých, ktorí šli pred nami, čerpajúc z ich úspechov a neúspe-

chov v misionárskej službe. V tomto prípravnom štádiu by sme sa vystrojili, zmocniac sa všetkých výhod mentálnych, vzdelanostných, fyzických, finančných a nadovšetko duchovných prostriedkov kdekoľvek nás Boh postaví.

„...Keď sa Čína otvorí, nebudú mať privilégium len čínski kresťania, ale aj ostatní ázijskí kresťania budú musieť byť pripravení.

Ako Kristovi žiaci máme byť otvorení, aby sme umožnili Bohu revolučné zmeny dokonca aj v našich predstavách o vlastnej životnej ceste, aby sme urobili priestor pre možné Božie volanie k návratu do Číny. Máme byť ochotní trpieť s našimi vlastnými ľuďmi v nešťastí krajiny a pomôcť ju prebudovať. Máme byť dobre vyzbrojení našimi technickými vymoženosťami a univerzitným školením a súčasne ozbrojení našim duchovným pochopením a znalosťou Slova Božieho...

Keď sa Čína otvorí pre evanjelium a dokonca ešte teraz, emigrovaní čínski kresťania majú venovať všetky profesionálne schopnosti a finančné možnosti na túto veľkú úlohu evanjelizácie ich vlastných ľudí. Príprava má ísť plnou rýchlosťou vpred. Treba sa školiť používaním masových prostriedkov ako literatúra, rádio a televízia na hlásanie evanjelia na čínskej pevnine. Je povzbudzujúce, že v niektorých juhovýchodných ázijských mestách sa čínski kresťanskí spisovatelia školia, aby tvorili dôležité materiály, ktoré oznámia evanjelium komunisticky orientovaným čitateľom. V Božej prozreteľnosti mohol to byť práve Nixon, ktorý ako blahodárny monzún prinesie "neskorý dážď", aby umožnil mohutnú úrodu na územi Číny.

Leslie Lyall, ktorý žil 20 rokov v Číne, a ktorý je oboznámený aj so súčasným stavom.

Náboženstvo v Číne utrpelo ťažký úder. Je vôbec pravdepodobné, že nová generácia číňanov, vzdelávaná v Marx-Lenin-Macistickej filozofii a naučená nedôverovať náboženstvu, vždy spájanému so zahraničným imperializmom, bude ochotná počúvať kresťanstvo?

Oživenie na univerzitách medzi r. 1947 a r. 1950 priviedlo veľa študentov k živej viere v Boha. Títo predošli študenti sú teraz, ako 40-tníci, možnými vodcami novej generácie kresťanov. Oni prešli cez všetky skúsenosti revolúcie... a len oni sa môžu ujať vedenia v novom postupe predkladania evanjelia Číňanom. Emigrovaní Číňania, ktorí tým, že žijú v cudzine, sa vyhli „revolučným skúsenostiam“, sa budú cítiť cudzo, bez styku s myslením a životom dnešnej Číny. Všetky plány, ktoré môžu mať na reevanjelizáciu Číny, budú musieť v prvom rade podriadiť cirkvi v Číne. Cirkvi, ktoré trpela, bude musieť učiť viac, než možno môžu emigrovaní Číňania poskytnúť. Obnovené priateľstvo s cirkvou v Číne po uplynutí 20 alebo viac rokov bude prioritná a bude vyžadovať pokoru, porozumenie a trpezlivosť na oboch stranách. Ale čínski kresťania musia byť prví, ktorí sa vrátia!

A čo o tých, ktorí nie sú Číňania... Čisto západní musia ísť opatrne. Musia sa skúsiť vidieť tak, ako ich vidia Číňania a musia študovať čínsku psychológiu - a to zaberie celý život - a musia sa snažiť pochopiť reálnu situáciu v Číne.

...Ďobrodružnosť američanov a európanov by drsne zničila kresťanov v Číne, urobila by navysloviteľnú škodu Kristovej veci. Toto nie je čas pre grandiózne a okázalé plány, ktorým sa dostáva maximálna publicita s nádejou, že sa získajú maximálne podpory. Využiť čínsku situáciu senzáčným spôsobom, ktorým boli využívané podobné situácie inde, by bolo osudné! To, čo sa teraz žiada, je tichá, neohlasovaná, neformálna konzultácia, predovšetkým však konzultácia modlitbou a stále čakanie na Boha, aby sme pochopili Jeho úmysly, ako sa čast po časti odhalujú. Ten, kto rozozná Ducha, nepomýšľa na návrat do Číny v starom, dobre známom význame "zahraničných misii". Ak bude cirkvi v Číne čakať pomoc kresťanov zvonka, bude na nej, aby o ňu žiadala a bude na kresťanoch zvonka, aby spolupracovali s cirkvou v Číne, alebo vôbec nie.

...Čína možno jedného dňa privíta zahraničných prednášateľov-vedcov, lekárskeho personál, učiteľov angličtiny, hudobníkov, hercov a výskumníkov tak, ako

obchodníkov. Ak sa tak stane, koľko kresťanov bude medzi nimi? Sú nejakí ľudia z týchto kategórií pripravení na túto možnosť?

Toto je najpravdepodobnejšia cesta, možno jediný spôsob, ako budú spočiatku cudzinci tolerovaní v Číne.

Priblíženie k Číne v r.1972 alebo 1973 alebo inokedy bude úplne iné. Boh vie, čo urobí, a On odhalí Jeho vôľu múdrym. Múdri sa vyvarujú vysoko publikovaných plánov, hoci dobre myslených, a budú v tichosti a spoločne hľadať, aby objavili túto vôľu.

oo

Starodávna čínska historika

Be-Čong-Gau bol lénny pánom za vlády Yau-a. Keď vláda ríše prešla na Šuna a od neho ju prevzal Yü, Be-Čong-Gau sa utiahol z verejného života a stal sa sedliakom.

Raz, keď ho Yü prišiel navštíviť, našiel ho práve pri oraní poľa. Yü úctivo pristúpil k nemu a spýtal sa ho: „Keď vládol Yan, boli ste, pane, lénny kniežatom a žili ste s ním. Yan odovzdal vládu Šunovi a Šun ju odovzdal ďalej mne, a teraz ste sa stali zrazu sedliakom. Prepáčte, milosť, že si dovoľujem sa spýtať, z akých dôvodov ste tak spravili?“

Be-Čong-Gau povedal: „Keď Šun spravoval zem, nebolo nijakých odmien, a predsa celý národ sa usiloval, nebolo nijakých trestov, a predsa ľudia boli plní úcty a poctivosti. Vy, pane, ponúkate dnes odmeny a používate tresty, a predsa ľud nie je ani dobrý a usilovný, ani čnostný... Choďte ďalej, pane, a nezdržujte ma v robote!“

Odhodlane siahol zasa za pluhom a ani len oči od neho nezdvihol.

Svedectvo o charizmatickej jari

/Z listu Jeana Francois NOTHOMB, Malého brata od
Ježiša - v Detroit, 10. júna 1973, na Turíce./

Ako som ti napísal v predchádzajúcom liste, Bernard a ja sme sa zúčastnili na výročnom zhromaždení katolíckeho charizmatického hnutia v štáte Indiana. Bernard už mal viaceré styky s rozličnými skupinami tohoto hnutia. Jedno z najdôležitejších hnutí sa nachádza blízko Detroit. Ja som prvýkrát v styku s týmto hnutím. Šiel som tam predovšetkým zo zvedavosti a nie zo záujmu.

Základ tvorili poslucháči najslávnejších a najväčšenejších univerzít v Amerike. Na jednom z troch veľmi krásnych štadiónov sa uskutočnili veľké manifestácie, na ktorých sa zúčastnilo asi 22 000 osôb. Spevy mali skôr pomalý a veľmi krásny rytmus s okamihami ticha - silencia a inými osobnými modlitbami, prednesenými nahlas.

Pri dvoch príležitostiach bola možnosť pre tých, ktorí by chceli prorokovať. Urobili to, ale počet bol presne striktné obmedzený iba na dvoch alebo troch. Každý, kto sa cítil inšpirovaný niečo povedať, musel sa najprv podrobiť skúške a povedať to jednému kňazovi, ktorý mu dá, alebo nedá mikrofón.

Uvediem ti niekoľko bodov, ktoré sa mi zdali byť dôležité:

1/ Podstatne ide o laický pohyb.

2/ Je to hnutie, ktoré zasahuje všetky vekové stupne, avšak poväčšine je to hnutie mladých. Ide tu práve o mládež dneška. Možno povedať, že je tu toľko chlapcov, koľko aj dievčat.

3/ Je zarážajúce a prekvapujúce konštatovanie potreby vonkajších znakov, dobre viditeľných /nosenie dreveného kríža okolo krku atď./.

4/ Mal som dojem, že tento dav sa zhromaždil na vnuknutie Ducha Svätého. Uvediem nasledujúce konštatovania:

- vďakyvzdávanie Všemohúcemu Bohu sa nezastavuje a neprestáva;

- osobný kontakt s Kristom. Kristus je spoznaná osobnosť vo sv. Písme a v Eucharistii. Ide teda o veľ-

mi tradičný pohyb - trinitárne hnutie. Stále sa zdôrazňuje osobná modlitba. Každé ráno sa predpokladá pol hodiny tichej modlitby. Bol som prekvapený vidieť početnú mládež, ktorá každé ráno vstáva a strávi hodinku v tichosti v kostole. To sa prejavuje vo výraznej radosťi a vo veľkej potrebe hovoriť o Kristovi. /Kážte evanjelium svojimi ústami, svojimi otvorenými ramenami, rukami, radosťou na svojej tvári. - povedal kardinál Suenens vo svojej homilii/

5/ Po veľkých zhromaždeniach je množstvo malých zhromaždení a schôdzok o všetkých veciach. Bernard a ja sme sa zúčastnili na prednáške, ktorú mal otec O'Connor o modlitbe. Bola to znamenitá prednáška.

6/ Čo ma tiež dosť prekvapilo, je náklonnosť k Cirkvi. Tento aspekt tu treba doplniť ako nový kvas mládeže.

Zdá sa mi zrejme, že takýto pohyb a hnutie je trochu v opozícii s kresťanstvom sústredeným na politiku. Je tu potreba premeniť svet a urobiť ho lepším. Veľká škoda pre podobné hnutie je útek k čistej spirituáliste.

Je pravdepodobné, že aj zlý duch bude pracovať tam, kde ide o prácu Ducha Svätého.

V každom prípade treba vidieť v tomto hnutí jar - obnovu, ktorá poznamenáva všetku mládež. Z tohto hnutia vznikne ovocie, pre celú Cirkev a teda aj pre náboženský a rehoľný život. A to by mohlo trochu vnuknúť ni niektorým teológom, považovať si o úlohu Ducha Svätého v tejto jari, v tejto obrode, v najtradičnejšom smere i v tom, aký bol v Skutkoch Apoštolov.

Či sme v západnej tradícii nezanechali tieň túto božskú činnosť a naše viditeľné znaky, ktoré tvoria naše sviatosti vo svojom vonkajšom vyjadrení?

Ty ma poznáš veľmi dobre, aby si vedel, či som optimista. Avšak v tomto liste som napísal, čo som jednoducho cítil, bez toho, že by som sa usiloval vidieť negatívne, škodlivé, alebo možno nebezpečné aspekty. Zdá sa mi, že je dôležité, aby sme boli pozorní.

K NOVÉMU ROKU

Stojíme pred bránou, čo sa otvára
Novému roku
a stretávajú nás povzbudivé slová
čo ualčujú každý strach
to z hlbokého ticha sa vynára
a prihovára hlas nášho Otca
nezný a mocný, pravdivý
čo naplňuje potechou:
"Ja, Pán, som s vami,
ničoho sa nebojte.
Ja budem pomáhať a
budem posilňovať,
zaľeňte zdesenie.
Budem vás podopierať.
Áno, vlastnou pravícou!
Veď vy ste vyvolení a povelaní
stát v pohľade mojich očí."

Pane, v tomto Novom roku
daj bohatstvo čarov
chudákom a núdznym.
Smutným a hriešnym, Pane,
daj hojnosť milosti
a unášeným a slabým,
daj, Pane, znovu nájsť silu.

Nikdy nás nezanechá a nikdy neopustí.
Svoju večnú zalúvu nikdy nezruší.
Spoliehame sa na Tvoje sluby, Bože,
Prečo sa teda máme strachovať?

Boh sám je bohatstvom
prichádzajúceho roku.

Vyznání víry literárního kritika Miloše Dvořáka.

Básníci, umělci a světci jsou vždy milostí, kterou zesíla Bůh národům. Básnické slovo prosvětluje naše existenci pojmenovává naše úzkosti a naděje, rozevírá obzory duši a srdci, poutníkům absolutna. Národní kultura se neměří jen počtem básnických postav, těchto pozemských proroků, ale také schopností naslouchat jejich jazyku. Národ netečný a nevšímavý ke svým básníkům je národem ohroženým ve své duchovní podstatě.

Bratrskou postavou básníka je jeho hodnotitel, jeho kritik. Až jeho existence je darem pro národní kulturu. Literární kritik zastupuje ty, k jimž básník mluví. Váží a rozebírá zmysl básnického díla, upozorňuje, uvádí, stará se o to, aby pravé, skutečné a velké umění si našlo cestu do života národa. K těmto světlym postavám literárních hodnotitelů patřil i Miloš Dvořák. Zeznáme se s jeho křesťanským vyznáním víry.

Úvodem několik podstatných poznámek o jeho životě a díle. Miloš Dvořák se narodil 9. září 1901 v Jasenici u Náměště nad Oslavou u okresu Třebíč. Působil jako profesor na gymnasiu v Třebíči. Byl zasvěceným znalcem a vykladačem básnického díla Otakara Breziny, Jakuba Böhmle a Jána Záhradníčka. Spolu s Bedřichem Fučíkem a Albertem Vyskočilem založil literární časopis Tvar, který vycházel v letech 1927-1932. Spolupracoval jako literární kritik a esejist s brněnskou revue Akord v letech 1933-1947 a s Melanbrickými listy pro umění a kritiku v letech 1933-1937. Miloš Dvořák zemřel 26. července 1971 v Náměšti nad Oslavou. V jeho literární pozůstatosti zůstalo nejen mnoho vzácných kritických úvah, ale také básně. Miloš Dvořák se sám nepovažoval za básníka. Ve své kritické pokore říkával přátelům: "Když nejsem básníkem, chci být alespoň poctivým hodnotitelem básníků."

Proč věřím: "Život Kristův po jeho zmrtychvstání je podán v evangeliích velmi krátce a kuse. Nejobširneji o něm mluví evangelium miláčka Páne, evangelium Janovo. Je tu jen několik zjevení jeho nejbližším: apoštolům, zbožným ženám a několikina učedníkům. Kusost těchto zpráv jakož i skutečnost, že se zjevuje jenom svým nejbližším, dávají zdanlivě silné argumenty do rukou odpůrců Kristových, především odpůrcům jeho zmrtychvstání a v důsledku toho též jeho božství. Že zprávy evangelií o zjevení Kristových po jeho zmrtychvstání sú kusé, o tom svědčí první list sv. Pavla Koryntským, který se výslovně zmiňuje, že se Kristus ukázal více, než 500 /bratům/ bratrům najednou, z nichž mnozí v době, kdy tento list byl psán, byli ještě naživu.

I když Kristovo dvojnásobné zjevení jeho apoštolům, jednou bez Tomáše a po druhé s Tomášem, jak je líčí evangelium Janovo, má rysy velmi realistické, přesto se našlo, nachází a bude nacházet mnoho lidí, kterých dostatečně nepřesvědčilo a nepřesvědčí a kteří budou neustále tvrdit, že tu šlo o hromadnou halucinaci. Jak by se to docela jinak vyjímalo, kdyby se byl zjevil v některé synagoze, kde se scházeli židé všeho druhu, nebo nejlépe v chrámě jerusalémském, na místě, kde obvykle veřejně vystupoval, před zraky všech zatvrzelých stoupců farizejů a agentů v jejich službách, kteří číhali na každé jeho slovo, aby ho polapili při nějaké nepravosti. Nebo kdyby se byl dokonce ukázal před samotnými farizeji. Dovedete si představit, jaké by to mohlo mít důsledky, jaký by to byl býval triumph. Mnozí farizejové, podobně ako římsky setník, jenž byl svědkem Golgoty, byli by asi zvolali: Vpravdě, tento člověk je Syn Boží. Byl by asi zahrnut počtami celého národa a jeho autorita jako krále židovského by byla prokázána a nesporná. Nicméně vyskytli by se i takoví, kteří by tvrdili, že je to masko-

vaný dvojník Kristův. Ani velekněží by se snád neodvážili vystoupit přímo proti němu, naopak, nenápadně by se snažili přejít na jeho stranu, aby nepřišli o svůj úřad, neboť skoro vše, čemu se říká svět, leželo by před ním podrobena. Římsky místodržící v Jerusalemě by byl nahrazen vyslancem, který by se snažil udržovat co nejprátelstevnější styky s Izraelským státem v chytrácké snaze omezit vliv Izraele na jeho hranice, aby císař římského impéria obstál čestně po boku krále židovského. Nicméně vlivem židů, kteří už tehdy žili v diaspoře po celém impériu, uplatňoval by se tento vliv ještě chychleji, než zkrze obětavost mučedníků, ale neměl by tak houževnatého trvání. Nechybělo by ani množství židů, kteří by z těchto důvodů a na tomto základě uplatňovali nároky svého národa na světovládu. Lehké, veru lehké by bylo hlásit se ke křesťanství.

Nyní se podívejme, jak by se vyjímal tento triumph ve svetle učení Kristova, jeho jednání a celého jeho života. Kristus, který by se byl zjevil tímto způsobem světu, byl by si mohl nepochybně získat respekt vědců a vládců tohoto světa za všech dob, ale zároveň by byl podlehl nabídce třetího pokušení na hoře: "Opět pojal ho ďábel na horu velmi vysokou, ukázal mu všechna království světa a jejich nádheru a řekl: Toto všechno Ti dám, jestliže padneš a budeš se mi klaněti". Leckdy se namítne, že objevením se před mocnými tohoto světa, Kristus by se byl jistě nepoklonil Satanovi. Nikoliv, byl by tím v každém případě projevil svůj rozpak k lidem v Satanově moci a to zejména kdyby ho učinil způsobem vítězoslávným. Zmrtvýchvstalý Kristus zůstava věrný své lhostejnosti vůči moci a vůči světu, jak ji projevoval po celou dobu své učitelské činnosti. Těžko si dovedeme představit, žeby se Kristus chtěl zjevit například Pontskému Pilátu, kterému řekl: Neměl bys žádné moci nade mnou, kdyby ti nebyla dána zhůry. Bylo to zneu-

nání osobní moci Pilátovy. Ani svou vlastní moc Kristus nepřičítal sobě. Neuznání pronesené v největší pokore a obsahující snád právě proto nejhlubší pohrdnutí. Takhle jej opravdu mohl pronést jen ten, kdo odolal třetímu pokušení ďáblu. Je v něm hluboká lhostejnost k veškeré moci světské, kterou dal jindy najevo nad penízem daně, jenž mu předložili. Kdykoliv se židé pokusily využít Krista pro účely světské, účely politické, vždy se jim nepozorovaně vymkl. Tkví tedy v samé podstatě hluboké a božské logiky celého jeho života, že se po svém zmrtvýchvstání nezjevuje svým odpůrcům a lidem lhostejným, nýbrž jen těm, kdož ho milují. A bude tomu tak v průběhu všech časů. Je-li to pro mnohé důvodem aby v Krista nevěřili, je to pro nás právě důvodem, abychom v něho věřili.

A co sv. Pavel, namítne někdo, ten přeče Krista pronásledoval. Čistá nenávisť bez příměsy lhostejnosti tají v sobě lásku, je rubem lásky - odpovíme my. A co říká zmrtvýchvstalý Kristus těm, jimž se zjevil. "Pokoj vám! Jako mě poslal Otec, i já posílám vás". To znamená: Posílám vás do veškerého utrpení, kterým jsem prošel já. Nebudu nikdy bohem politické moci a kdokoliv se pokúsi ze mně takového boha udelat, stroskotá. Pokud trvá čas, budu vždy Bohem trpících a ve věčnosti se radujících.

Jistě bude neustále hromaděno mnoho argumentů proti i pro božství Kristovo. Tuto při však nerozhodnou argumenty čistě intelektuálního rázu, rozhodnou ji srdce milujících proti těm, kdož budou lásku odmítat. Tuto při rozhodne sám život. Neboť kdo odmítá lásku, odmítá život. Žádá se dobrovolně života, který je nedílný a každému člověku otevřený podle jeho zásluh a jeho vlastního rozhodnutí

Štúdia dr. K. Vránu.

MARTIN LUTHER - CTITEL PANNY MARIE

Až do konce 19. století převládali v katolickém dějepisectví o osobě Martina Luthera odsuzující tendence. Teprve třísvazkové dílo z péra Hartmana Grisara /1911-1925/ a zejména pak objevená práce Josefa Lortze Reformace v Německu /1939/ přiznávaly Martinu Lutherovi náboženskou vážnost stejně jako spoluyánu církve na vzniku reformace, jednoho z největších neštěstí křesťanstva.

Martin Luther /ani z kat. hlediska nehovořil vždy jako heretik. Mimo jiné nám to potvrzuje jeho výklad Magnificat, který venoval r. 1520 mladému vévodovi Janu Friedrichu Saskému a které dovedčuje Lutherovu úctu k Panně Marii. Kdybychom sledovali Lutherovu mariologii v souvislosti s jeho učením o svatých, poznali bychom, že Luther nakonec upustil od uctívání svatých s výjimkou právě P. Marie. O ní doslova napsal: "Creatura Maria non potest satis laudari /Maria jako tvor Boží nemůže být dost chválena/. Neobyčejně významnou skutečností zůstává, že Luther viděl Marii jedine v souvislosti s Kristem, a že ve své osobní zbožnosti a mariánské úctě vycházel z prací velikých svatých v minulosti, jako byl Augustin, Anselm, a zejména Bernard. Zdůrazňoval velikou pokoru Mariinu a její božské mateřství, takže i známý katolický dogmatik Bernhard Battmann mluví o Lutherově mariánské úctě jako o "sladkém tónu středověké mariánské zbožnosti". Vypraví se, že prý papež Lev X. /1513-1521/ když mu dal ktosi k přečtení Lutherův Výklad Magnificat, řekl: "Blažoslavené ruce, které to napsali."

Zpočátku se Martin Luther obával, že by snad přílišná mariánská úcta mohla poškodit či narušit čest jejího božského Syna. Zůstal však unesen "daleko největším dílem Božím" totiž vtělením Syna Božího, kde se Maria stává matkou Boží.

Proto zůstal až do smrti mariánským ctitelem a s oblibou kázával zejména o mariánských svátcích.

Marie je pro Luthera především matkou Boží. Zcela v katolickém smyslu podle rozhodnutí efezského koncilu r. 431, který proti bludu Nestoriovu skvěle obhájil toto vysoké Mariino důstojenství. Luther sice říká, že jen potvrdil starou víru a zdůraznil příkladné ctnosti Mariiny, totiž víru a pokoru, které ji provázely po celý její život, avšak je pozoruhodné, jak ve svých mariánských kázáních a rozjímáních zdůrazňuje Mariinu "nevyslovitelnou velikost a poduhodnou důstojnost", které získala svým božským mateřstvím.

I pro Luthera zůstala Marie pannou. Ve Výkladu Magnificat říká, že Marie se stala Matkou Boží nadpřirozeným způsobem při neporušenosti svého panenství, neboť jen z tak čisté panny se mohl narodit bezhříšný Kristus. Zcela v duchu církevní tradice tvrdí, že Marie i po Kristově narození zůstala Pannou a přímo vášnivě brání Marii proti tvrzení, že měla ještě další děti. Vícekrát ostře odsoudil názory římského heretika Helvetia ze 4. století, které bylo tehdy občas slyšet v Lutherově okolí, že totiž "prvorozený" znamená, že měla Marie ještě další děti.

Mariino neposkvrněné početí je Lutherovi zřejmé. Dokonce v témže smyslu, jak je Církev definovala až r. 1854, když dokazuje, že matka Boží, zrodivší věčného Boha v těle, nemohla být obtížena ani hříchy ani slabostmi. Doslova říká: "Od prvního okamžiku, kdy začala žít, byla bez každého hříchu...bylo nutné, aby byla pannou, svatou pannou, která by byla vysvobozena a očištěna od dědičného hříchu". I když se v době Lutherově o otázce neposkvrněného početí dosti diskutovalo, stavěl se Luther na stranu Mariiných obhájců.

Dokonce i stopy nejnovějšího mariánského dogmatu o tělesném nanebevzetí P. Marie můžeme u Luthera nalézt. V jednom kázání z r. 1522 říká,

že v evangeliu není psáno o tom, "jak je Maria v nebi a jak k tomu došlo. Není také nutné to vědět". Nazývá však Marii "nebeskou královnou" a svátek Nanebevzetí P. Marie měl obzvláště v úctě.

V osobní Lutherově zbožnosti byla Maria velikou přímluvkyní. Obracel se k ní nejen s velikou úctou jako k Matce Boží, ale neváhal dovclávat se ani její přímluvy u Boha. Ona nás nechce privádět k sobě, nýbrž k Bohu. Přimlouvá se za nás proto, že Bůh uděluje pomoc na její přímluvu. Proto ji máme vzývat.

Maria je vzorem pro každého člověka. Právě pro plnost ctnosti. Není možno si nevšimnout, jak Martin Luther znovu vyzvedá a velebí Mariinu pokoru, její odevzdanost do vůle Boží, její prostotu, s jakou se čítá mezi malé, chudé, nízké, jímž tak často byla u proroků a v žalmech slibována spása. Pro Luthera je Maria vzorem bezpodmínečné důvěry v Boží Prozřetelnost a vzorem odevzdanosti do vůle Boží.

Věnoval-li Luther svůj Výklad Magnificat svému vévodovi, pak nejen proto, aby mu tak prokázal svou vděčnost za prokazovanou přízeň, ale také proto a snad především proto, aby vévodu, budoucího kurfiršta nepomenul a povzbudil ve víře a slíbil mu útěchu Božího slova. Napsal, že "chválozpěv Mariin slouží k tomu, aby zpíval o velkých činech Božích k posile naší víry, k poteše všech malých a pro výstrahu všech velkých."

Obrazy P. Marie měl Martin Luther v úctě. Neustále. Stejně jako obraz Ukřižovaného.

Maria je vysoko zdvižené znamení milostivého jednání Božího vůči lidem. Sama to zdůrazňuje a to je také obsahem Magnifikatu, "chválozpevu", což zní v lutherském vyjádření neobyčejně mile. Maria se ovšem stala také /obsahem Magnificat/ znamením odporu a důvodem tvrdých kontraversí mezi katolickými a evangelickými křesťany. I dnes po II. Vat. koncilu zůstává hlavním předmětem rozhovorů mezi rozdělenými křesťany mariánská úcta a učení a

o Panně Marii. Zatímco si však Martin Luther úctu k Panně Marii uchoval, protestantismus se jí vzdal a překonal, jak učí "katolické středověké zbytky, jež Luther odstranit nedokázal."

Reformace, jejímž duchovním otcem Martin Luther byl, je tragika a mystérium. Zůstává největší tragédií, že v době, kdy byla potřebná jednota lidstva, došlo k rozštěpení církve i národů. Kardinál Newman, anglikánsky konvertita, napsal, že je vyloučené, aby se tak velká část křesťanstva odloučila od Říma jenom kvůli malíčkostem a nepodstatným věcem. Všecky omyly jsou postaveny na té či oné pravdě a z ní čerpají život. Protestantismus, tak rozšířený a tolik staletí existující, musí mít v sobě nějakou velikou pravdu a musí jí vydávat svědectví. To je už nepochybně sféra tajemství živého Boha, který je Pánem dějin.

Podstatné je, že smysl mariánské úcty u Martina Luthera je tentýž jako v katolicismu: Marie připravovala cestu ke Kristu, skrze Marii k Ježíši. Dnes po II. Vat. koncilu nejsou nereálné naděje, že bude možno hovořit o evangelickobiblickém znovuobjevení Marie, která je matkou našeho Pána a "pravzor církve", jak Luther často říkal. Velmi krásně říká o Marii II. Vaticanum v konstituci Světlo národů /62/: "Ve své mateřské lásce pečuje o bratry svého Syna, kteří ještě putují v mnoha nebezpečích a nesnázích, dokud nebudou dovedeni do šťastné vlasti. Proto je Panna Marie vzývána v Církvi jako přímá luvkyne, pomocnice, záchrankyně a prostřednice."

/Katolické noviny, 18. srpna 1974, str. 3/

Pastiersky list katolíckych biskupov NDR

zo dňa 17. novembra 1974

Biskupi, zhromaždení na konferencii ordinárov v Berlíne sa cítia povinnými povedať obciam slovo o kresťanskej výchove.

Núčasná situácia nás k tomu núti. Našim hovoriť, aby sme dorastajúcu generáciu uchránili od škôd. Musíme vystúpiť za ich slobodu viery a svedomia, za ich právo na vzdelanie.

S týmto slovom sa obraciame na všetkých, ktorým je zverená výchova, ktorým sú zverení mladí ľudia: na rodičov a na vychovávateľov. Zvlášť potom sa obraciame týmto slovom na mladých kresťanov v na ich obciach.

Chceli by sme rodičov, vychovávateľov a mládež posilniť na ich často ťažkej ceste, povzbudiť ich a poďakovať za ich zverenost Kristovi a Cirkvi.

Blas Cirkvi na koncile

Cirkev dôrazne vyjadrila na koncile rozhodujúci význam výchovy a to výchovy celistvej, ktorá slúži rozvoju jednotlivca a spoločenskému pokroku. Cieľom takejto výchovy je harmonický rozvoj všetkých telesných, krvných a duševných schopností. Snaží sa o rast v pravnej slobode a v hlbokom vedomí zodpovednosti. Len tak môže pôsobiť pri výstavbe sveta, ktorý musí byť stvárnený ľudskejšie.

Každá jednotenná výchova, či už sa jedná o zdienenie na čisto materialistické chápanie alebo na tzv. čisto náboženskú oblasť, nezodpovedá celému človekovi.

Rodičia majú preto prvé právo a preto - ako hovorí kancil - aj zvlášť ťažký záväzok vychovávať deti. Ich výchovné pôsobenie je tak rozhodujúce, že tam, kde chýba, sotva

môže byť nahradená. Rodičia preto nesmú pustiť výchovu z rúk a nik iný im ju nesmie z rúk vziať. Ani štát si nesmie nárokovať monopolnú výchovu. Musí svoje výchovné úlohy plniť pri rešpektovaní rodičovskej vôle.

Cirkev má celkom valštne právo na výchovu. Jej úlohou je svestovať všetkým ľuďom cestu spásy a veriacim dať účasť na Kristovom živote. Preto majú všetci kresťania právo na kresťanskú výchovu.

Jej cieľom je vytvorenie kresťanskej osobnosti, formovanie človeka na obraz Kristov, dať pečať Evanjelia celému pozemskému životu. Kresťanská výchova neznamená záškolníctvo a jednotstrannosť ale uamerenie všetkých možností vzdelania a rozvoja k plnosti života, ktorá je nám daná len v Kristovi.

Vývoj v ľudskej rodine

Kresťanskí rodičia majú vedieť, že toto učenie zväčša sŕchne so zásadami, ktoré sú dnes uznávané väčšinou štátov na svete aj keď bohužiaľ prax mnohých štátov týmto zásadám nezodpovedá.

Základné práva človeka v oblasti výchovy nachádzame vo Všeobecnej deklarácii práv, ku ktorej sa priznáva NDR.

V Charte Spojených národov v článku 26 je napísané: Každý človek má právo na vzdelávanie... Vzdelanie má mať za cieľ rozvinutie ľudskej osobnosti a posilnenie a rešpektovanie ľudskej osobnosti a posilnenie a rešpektovanie ľudských práv a základných slobôd. Má podporovať porozumenie, snáňanlivosť a priateľstvo medzi všetkými národmi a všetkými rasovými alebo náboženskými skupinami... V prvom rade majú rodičia právo určovať spôsob vzdelanie, ktoré má byť dané ich deťom. V článku 18 sa hovorí: Každý človek má právo na slobodu myslenie, svedomie a náboženstvo alebo svoje presvedčenie prejavovať sám

alebo v spoločenstve s inými, vo verejnosti alebo okrem toho učenia, vykonávaním bohoslužobných obradov.

K situácii v NDR

Tieto zásady sú obsiahnuté aj v Ústave NDR. Tak v článku 20,1 sa hovorí: „Každý občan Nemeckej demokratickej republiky má rovnaké práva aj povinnosti nezávisle od svojej narodnosti, rasy, svetonázorového alebo náboženského vyznania svojho sociálneho pôvodu alebo postavenia.“ V článku 25 sa hovorí: „Každý občan Nemeckej demokratickej republiky má rovnaké právo na vzdelanie. Výchovné ústavy sú každému prístupné.“

Tieto základné vyhlásenia potvrdávajú celosvetovú snahu o rovnakú príležitosť vo výchove a vzdelaní a o znášanlivosť voči ľuďom iného názoru. Písali by sme si, aby štátne miesta brali slová Ústavy a Deklarácie ľudských práv vážne a v praxi ich uskutočňovali. Pretože terajšie situácie dávajú podnet k vážnym obetiam.

Je nutné uznať, že NDR sa zo strany štátu vynakladá veľa peňazí a úsilie na vzdelanie a výchovu. Všetky snahy, ktoré slúžia pravému vzdelaniu je potrebné privítať. Musia byť však nekonicom hodnotené podľa výchovných cieľov, ktoré zodpovedajú príx požiadavkám celistickej výchovy, zaoberaniu práva rodičov a práva na kresťanskú výchovu. Celistvá výchova je však podstatne ohrozená keď si štát nárokuje výchovný monopol. Tým sa obmedzuje rodičom a deťom nielen voľba školskej formy vzdelávacej cesty a povolania, ale tým sa ja stavia na jednonostrennosti obrazu človeka.

Vo vzdelávacích a učebných plánoch - od detských jačí až po univerzity - je jedinou svetonázorovou základňou dialektický materializmus. Celý život má niest pečať

tejto ideológie. Svetonázorová neutralita sa odmieta. Podľa toho ako jedine správne sa označuje socialistická morálka ku ktorej patrí výchova k nenávisti. Touto jednostrannosťou sa často náboženstvo a kresťanstvo skreňuje a prekrucuje. Kresťanská viera sa ohovára ako povera a buržoázna ideológia ako zhubná životná forma o ktorej sa hovorí rovnako ako o ópium a alkoholizme. Pri vyučovaní a literatúre sa falšujú dejiny kresťanstva a udalosti a cirkevných dejín dávno vyvrátenými argumentami alebo sa jednostranne vykladajú.

Nakoľko sa dialektický materializmus a viera v Boha nezlučujú, musí také náboženstvo sa javiť ako prežitok, ktorý musí zákonite v miznúť. Keď neodmávkne sám od seba, musí sa naponúť prostriedkami propagandy a tlakom na svedomie, aby sa proces urýchlil. O tomto vývoji, ktorý sa v poslednom čase priostreje, sú zjavné náznaky. Zákon o mládeži a o socialistickej osobnosti, zosilňuje sa propaganda "zasvätenia" mládeže, takže prakticky nezostáva žiadny priestor pre slobodné rozhodnutie, často akucujú kresťanskí občania vo vzdelávacích inštitúciách a v povolaniach znevýhodnenie a odstránenie.

Kníh rodičia sa pod vplyvom týchto a mnohých iných nátlakov dostávajú trvalo do ťažkých konfliktov vo svojom svedomí. Cítia, že sa s nimi jedná ako s občanmi druhej triedy. My biskupi a kňazi poznáme túto ťažkú situáciu z mnohých rozhovorov a rodičai a s mládežou.

Ťažká kresťanskej výchovy

V tejto situácii majú kresťanskí rodičia a vychovávateľia, kňazi, katechéti a pomocníci ťažká a predsa krásnu úlohu stvárať naše deťi do kresťanských osob-

ností, pomáhať im proti jednostrannosti materialistickej ideológie k plnému ľudskému rozvinutiu. Rozsah tejto úlohy tu nemôže byť znázornený, nech sú vymenované niektoré dôležité ťažiská.

Viera a veda nie sú v protiklade

Pri uvádzaní ku kresťanskej viere je už od začiatku dôležité ukázať, že viera nie je náhrada alebo protiklad exaktnej vedy, ale osobitný spôsob ako chápať plnú skutočnosť.

Prvá zásada materialistického svetonázoru zní: hmota je jednou objektívnou skutočnosťou. Táto zásada je tvrdením, ktoré nemôže byť ani dnes ani zajtra dokázané. Priznanie k tomuto svetonázoru je druh viery. Táto viera - s nie vedecké myslenie - je vlastne protikladom viery v Boha, Stvoriteľa všetkých vecí. Kritické myslenie spôsobuje materialistickej viere neprekonateľnú ťažkosť najmä v posledných otázkach o prvej príčine bytia s o zmysle života.

Oproti tomu vedci potvrdzujú a najmä prírodovedci na celom svete, že medzi výsledkami ich výskumu a kresťanskou vierou nevidia žiadny protiklad.

Človek je viac ako výsledok svojej práce

Ďalšia zásada materialistického svetonázoru zní: Človek je produkt vývoja z svojej práce. Isteže, práca náleží k človeku. Avšak ona nie je prvá čo ho robí človekom. Ani výkon sám neurčuje jeho hodnotu. Ba ani bohaté možnosti voľného času neprinášajú plnú rozvinutia človeka. Písmo hovorí, že človek bol vzatý zo zeme a že bol ustanovený k práci. Ale ako obraz Boží ako dieťa Božie je zvláštnym spôsobom pe-

volený k spoločenstvu a Bohom, svojim Otcom, svojim Stvoriteľom a Spasiteľom. Pohliada na Boha v modlitbách, odchádza do jeho domu, sedí pri stole Pánovom, slávi pamiatku Pánovu. Skúša sa radovať v Bohu v spoločenstve spasených a dostáva silu lásky ku všetkým ľuďom.

Tvorba svedomia je jadrom výchovy

Socialistická morálka sa odvodzuje od marxistického chápania spoločenského vývoja. Čo slúži spoločnosti, výstavba socializmu, je dobré. Trvalé hodnoty a normy neexistujú. Tým sa stávajú etika a morálka sluhovníkmi štátu a strany. Čo je prikázané zákonom, platí za morálne dobré. Svedomie jednotlivca nemá pri tomto chápaní žiadnu inú úlohu, ako plné svedenie do vývoja. Pýtame sa: môže byť spoločnosť skutocne mierou všetkých vecí? Môže štát alebo strana disponovať s etikou a morálkou? Je niečo už preto dobré, že je to zákonom prikázané alebo dovolené?

Svedenie je podľa učenia Cirkvi najskrytejší stred a pozvätná vec človeka.

Kresťanské svedenie sa riadi podľa vedenia Ducha sv., ktorý nám bol darovaný Kristom. Riadi sa podľa Božích prikázaní, najmä Kristovym príkazom lásky, ktorý nikoho z lásky nevyplučuje a ktorý zakazuje akúkoľvek nenávisť voči človekovi. Formuje sa podľa noriem, ktoré nám boli sprostredkované Zjevením a Cirkvou.

Rodičia a vychovávateľia musia dorastajúcej generácii pomôcť k pravej tvorbe svedomia, ktoré nám dáva schopnosť kritického úsudku voči programom a zásadám sieť voči subjektívnej slovoti.

Zodpovedná a kritická spolupráca pri výstavbe lepšieho sveta je Božím príkazom.

Kresťanské poslanstvo neodváža človeka od výstavby sveta, ale ho prítomne zaväzuje k zdokonaleniu tejto úlohy /zdokonaleniu/.

Preto patrí ku kresťanskej výchove uvedenie k zodpovednej spolupráci v spoločnosti. Mladý kresťan sa však musí naučiť kriticky posudzovať, kde ležia možnosti a hranice jeho spolupráce. Nemôže spolupracovať:

1. Na miestach a v činnostiach, v ktorých by bol nútený vystúpiť a Cirkvi.
2. Kde vznikajú dôsledky, ktoré ho oddelujú od života Cirkvi a obce.
3. Kde musí obhajovať názory, ktoré sú proti viere a proti jeho svedomiu.
4. Kde sa predeľuje činnosť, ktorá sa prehráva proti láske k blížnemu a vedie k nenávisti voči iným ľuďom.

Zachovať tieto hranice nie je ľahké. Môže to byť spojené s nevýhodami a s rizikom. Preto potrebuje mladý kresťan pomoc a vzor veriacich kresťanov, predovšetkým rodičov a kňazov a dospelých v obci. Ale môže byť presvedčený, že jeho vernosť k viere a svedomiu bude aj pri sčasných neúspechoch službou človeku a spoločnosti.

Byť kresťanom znamená mať aj lásku a vernosť k Cirkvi

Kresťanská výchova pomáha každému človeku učiť sa poznávať a milovať svoju Cirkev. Ukazuje dorastajúcej mládeži nekresťaný obraz dejín Cirkvi, jej úlohy vo svete a pre svet. Cirkev napriek tmavým epokám svojich dejín a napriek porušeniam hodným skľamaniam nie je služobnicou vládnych tried. Vo všetkých časoch boli v nej

svätí mužovia a ženy, ba aj deti a mladiev-
tvi, ktorí nasadili svoj život za dôstoj-
nosť človeka proti neslobode, nádzi-
stke, nevedenosti, nemoci vojne teroru, nosení
vierou v Ježiša Krista Syna Božieho a
Brata všetkých ľudí. V našom storočí boli
mnohí svedkovia kresťanskej viery, ktorí
zahynuli na nacistického režimu v koncen-
tračných táborech. Môžeme tu spomenúť len
na Bernharda Lichtenberga, Alfonza Mária
Beckemanna, Alfréda Delpa, Ediku Steinová
a na Maximiliána Kolbeho. Nemôžeme dovolať,
aby boli honobení ako stúpenca povery alebo
imperializmu. Mladý kresťan môže dnes v
tej istej viere a v tej istej Cirkvi podá-
vať svoje svedectvo, aby osvietil celý svet
posolstvom Evanjelia a zjednotil všetkých
ľudí všetkých národov, rás a kultúr. V jed-
nom duchu a v znamení bratstva.

Cieľom všetkej kresťanskej výchovy je nas-
ledovanie Krista.

Celá kresťanská výchova chce uskózniť
jedno, na čom najviac záleží: aby mladý člo-
vek nasledoval Krista. Kresťanský život
sa teraz neodlišuje od povolania prvých
učeníkov. Je odpoveďou na volanie Pána:
Nasleduj ma! Kresťan vstupuje do škôpaj
svojho Mejsťra, dáva sa viesť jeho Duchom
k podobnosti obrazu Božieho Syna. Ide cestou
kríže, ktorá vedie k náchere Otca. Nie je
žiadny iný vzor na tomto svete, žiadne
vášnie zväšlienke a žiadne cesty, ktorá
by mohla byť náhradou nasledovania Krista.
Len On môže vysloviť slovo:
Ja som Cesta, Pravda a Život.

V dôvere k bohatej a mocnej milosti
nášho Pána a Mejsťra môžeme a máme sa na-
máhať stať sa jeho učeníkmi a priviesť k

Samu nám sverených mladých ľudí. Jeho mi-
losrdenstvu a Jeho milosti odporúčame všet-
ky detky a mladých kresťanov, ich rodičov
kresťaných rodičov a všetkých pomocníkov v
duchovnej starostlivosti. Nech ich ochraňa-
je v našom čase, aby oni s nym a ním zá-
li sme svetlo viery, cestu do Otcovského
domu.

Zohňaj Vás všemohúci Boh, Otec, Syn
i Duch svätý.

Biskupi zhromaždení na konfe-
rencii ordinárov v Berlíne.

Samizdat.sk

Výňatky z textu Vyhlásenia biskupskej konferencie z Anglicka a Walesu, ktoré podpísala 24. apr. 1975.

=====

Jednota Cirkvi sa dostane do nebezpečia, ak sa nebudú zachovávať smernice Sv. Stolice pre slávenie svätej omše. Žiaľ, sú určití Tudia, čo nedbajú na liturgické zákony a pokračujú ďalej v rôznych experimentoch. Svätá Stolica vyhlásila, že sa už nesmú viac robiť ďalšie experimenty a že sa verne musia zachovávať smernice uvedené v misáli. Je tým povedané, že bez výnimky musia byť zachovávané rubriky, teraz zredukované na minimum /čo je vlastne iba udržanie povinnej úcty pred tajomstvom/. Správne opravdivé slávenie liturgie sa má uskutočňovať tak, že sa z nariadených možností urobí výber z nového misálu; napr. pri úkone pokánia a kánone. Ale nie tak, že si niekto navrhuje vlastnú liturgiu!

Mnohí kňazi nezachovávajú liturgické predpisy, ktoré upravujú nosenie liturgického rúcha, určujú úradné modlitby za povinné a pod. Veľké škody utrpia veriaci od kňazov, ktorí si zavádzajú vlastnú formu omše. Nemôže byť na tom žiadne požehnanie, keď sa vedome zúčastňujú na slávení omše, ktorá sa neriadí zákonmi Cirkvi.

Niektorí sa dali zmiest propagandou, ktorá uvádza rímsky misál Pavla VI. Aj semého pápeža obviňujú, že v eucharistických modlitbách uvádza bludy. Biskupi smútia nad takými ohovárkami a znova vyzývajú k poslušnosti voči Svätej Stolici. V spoločenstve so všetkými biskupmi celého sveta vyhlasuje Biskupská konferencia Anglicka a Walesu svoju lojalitu voči nástupcovi Sv. Petra a dúfajú, že kňazi a Tudi budú týmto vyhlásením presvedčení o tom, že sv. omša sa má sláviť podľa obradu nového rímskeho misálu Pavla VI.

Karel Čapek:

BETLEHEMSKÁ HISTÓRIA

Keď som sa učieval biblické dejiny, stále mi boli nejasné niektoré veci: čo sa stalo s pastiermi, ktorí sa v Betleheme klaňali novorodeniatku, a kam sa podeli traja králi, ktorí za ním z tak ďaleka putovali so zlatom, kadidlom a myrhou. Akosi som očakával, že by na Veľký piatok mal dobehnúť k Pilátovi aspoň posol od troch kráľov s odkazom, že sa síce nechcú miešať do júdskej provincie, ale že majú zvláštny záujem o osobu, zvanú Ježiš, a že preto protestujú proti úkladom, ktoré sa proti nemu chystajú. Alebo som očakával, že by sa mali aspoň dodatočne objaviť s lesknúcimi mečmi, aby pomstili smrť muža, na ktorom im tak-ko záležalo.

Traja králi boli možno už na pravde božej. Ale kistotne žili ešte júdski pastieri a bolo by sa svedčalo, aby sa na Veľký piatok húfom valili do Jeruzalema, a mávajúc palicami, aby demonštrovali proti škandálnej krivde, spáchanej na mužovi, ktorého príchod vítali na kolenách.

Vtedy som nechápal, ako je možné, že sa nikto nepostavil za vec Ježišovu, a že okrem odseknutého ucha Malchusovho sa nestalo nič, aby nedošlo k tomu justičnému bezpráviu. V detstve máva človek ešte tak trochu rytierske predstavy o svete.

Dnes ma na tom dojima skôr večne ľudská groteska, ktorá sa tu tak jednoducho a samozrejme vyslovuje. Predovšetkým si myslím, že ani traja králi, ani tí dobrí pastieri sa asi nezapreli, keď niesli svoje dary novorodeniatku. Za druhé by som povedal, že iste sa niekoľko pastierov z Betlehema prišlo pozrieť na ukrižovanie - lebo ľud má rád zábavu. "to vám bol cirkus" - rozprávali možno potom; "zem sa triasla a hroby sa otvárali - nuž stálo to zato, ľudia boží, mali ste tam byť!"

Tí betlehenski pastieri žijú dodnes - ochotní vítať každého, kto prichádza, a kameňovať každého, kto niečo vykonal. Sú ochotní klaňať sa - ale klaňanie nie je záväzok. Sú ochotní volať na slávu - ale sláva nie je prisaha. Ich miesto je tam, kde možno dačo vidieť - takisto v betlehenskej maštali ako na Golgote. Raz im káže anjel, druhý raz ich povzbudzuje Kajfáš. Choďte kdeai do kelu s týmito ľuďmi dobrej vôle! Majú dobrú vôľu poslúchať - ale poslúchajú kohokoľvek. Majú dobrú vôľu spievať s anjelmi Hosanna i vykrikovať s ľuďmi "Ukrižuj"! Áno, pokoj im! Im sa nič nestane, lebo nič neriskujú - ani svoju česť. Sú to ľudia dávnu. Každý z nás môže byť človekom dávnu.

Dnes však už nejde o Mesiáša, nezjavujú sa anjeli, ani hviezdy na nebi. Len tí pastieri-kovia zostali, a to aj so svojou vrtkavosťou a krátkou pamäťou. Sú lepšie organizovaní ako vtedy, a namiesto anjela im hlásajú noviny, či majú volať Aleluja alebo Ukrižuj...

Betlehenski pastieri už nečakajú na hviezdu. Stačia im akékoľvek rachétle. Pokiaľ ide o nich, pôjdu sa klaňať prvej prakavke. Na hviezdy si ľudia priveľmi zvyknú. Aj keby sme chceli zahovoriť všetko nepekné z tohto roka, na jedno nezabudneme - že sa ukázala nízka úroveň toho, čo sa nazýva verejná mienka.

Po tejto skúsenosti by nás nemalo prekvapiť nijaké verejné bláznovstvo, nijaká hanba, nijaký cynizmus. Prestaňme sa spoliehať na "zdravý inštinkt ľudu" a na spoľahlivosť ľudí dobrej vôle. Boli to ľudia dobrej vôle, ktorí kričali: vydaj Barabáša! Dobrá vôľa môže z nás urobiť poslušných občanov, ale nedá nám ešte dobrý režim. Na ten treba okrem dobrej vôle ešte aj veľmi dobrý rozum - a navyše ešte veľmi silné vedomie povinnosti.

Vedomie povinnosti: to je práve to, čo by som bol ako chlapec čakal od pastierov betlehemských: že sa opášu a pôjdu chrániť človeka, ktorého im odsúdili, že sa postaví pred Piláta a povedia: "Pane, my nie sme onuce!" Keď je tu už raz niekto alebo niečo, pred čím sme sa poklonili, my za tým stojíme! Je to, povedali by sme, vec našej cti!" - A tu by povedal Pilát: "Mužovia betlehemskí - na to som čakal! Či sa človek, ktorý má vládnuť, môže spoliehať na túto jeruzalemskú čvargu, ktorá dnes kričí tak, a zajtra inak? Z ľudí však ako ste vy, sa robia vojaci, ktorí sa nedajú. Z ľudí, ako ste vy sa rodia ríše. Bez vernosti niet statočnosti, bez veľkých záväzkov niet sily. Nechajme kričať vonku tých politikov - ja tomu mužovi nedovolím skriviť ani vlas! Pokazíme síce krásny a večný príklad mučeníctva - ale zato, betlehemčania, verím, že sa dá niečo urobiť z tejto prekliatej malej krajiny".

A betlehemci by povedali: "Tento Pilát je aspoň rozumný chlap." A on by ich pozval k svojmu stolu.

/Napísané 1928/.

HLAVNÝ PREJAV PODPREDESEDU ÚV NF ČSSR PROF. TOMÁŠA TRÁVNÍČKA CSC.,
NA ROZŠÍRENOM FEDERÁLNOM VÝBORE ZDRUŽENIA KATOLÍCKEHO DUCHOVENSTVA
"PACEM IN TERRIS" 28. OKTÓBRA 1975 V OLOMOUCI.

Monsignor olomoucký biskup, páni biskupi, páni ordinári, vážení
prítomní,

predovšetkým dovoľte, aby som vám, predstaviteľom Združenia kato-
líckeho duchovenstva z Českej a Slovenskej socialistickej republiky
"Pacem in terris", odovzdal srdečné pozdravy generálneho tajomníka
ÚV KSČ, prezidenta republiky a predsedu ÚV NF ČSSR s. dr. Gustáva Husá-
ka, a to spolu s jeho priáním, aby ste krok za krokom realizovali a
uvádzali do života závery, myšlienky svojho I. celoštátneho zjazdu.

Schádzame sa dnes na sklonku roku 1975, ktorý je významný pre
mnoho príčin. Oslávili sme v ňom 30. výročie vyvrcholenia národno-
oslobodzovacieho boja českého a slovenského národa, oslobodenie Čes-
koslovenska slávnou Sovietskou armádou. Nezabúdajme na to, že je to
aj 30. výročie rozdrvenia fašizmu Sovietskym zväzom, k čomu prispeli
i všetci ostatní členovia protihitlerovskej koalície. Po tridsiatich
rokoch usilovnej práce sú podmienky nášho života, práce a rozvoja
spoločnosti tak priaznivé, ako doteraz nikdy a to z hľadiska vnútor-
nopolitického i zahraničnopolitického vývoja. Svedčí o tom mimoriad-
na pracovná a občianska iniciatíva a aktivita, svedčí o tom plnenie
úloh posledného roku 5. päťročnice i pripravovaný nástup do prvého
roku 6. päťročnice. Svedčí o tom tvorivá iniciatíva a aktivita, ktorá
sa v našej spoločnosti rozvinula v poslednom čase na základe spo-
ločného vyhlásenia ÚV KSČ, vlády ČSSR, ÚRO, ÚV SZM pri príležitosti
nástupu k prípravám takej významnej historickej udalosti, akou je
pre našu spoločnosť XV. zjazd KSČ.

Pri všetkých týchto príležitostiach hodnotili sme úspechy KSČ,
robotníckej triedy, nášho ľudu, našej spoločnosti, ako v boji proti
okupantom za dosiahnutie cieľov národnej a demokratickej revolúcie,
tak za dosiahnutie cieľov socialistickej revolúcie. Ak sa obzrieme
späť a analyzujeme príčiny, prečo sme mohli u nás zvíťaziť v národ-
nodemokratickej revolúcii a prečo táto revolúcia mohla prerásť v
revolúciu socialistickú, prideme k niekoľkým základným zákonitostiam,
ktoré boli, sú a budú platné v živote a v práci celej našej spoloč-
nosti cez celé historické obdobie budovania socializmu.

Ide predovšetkým o to, že rozhodujúcou spoločenskou silou, ktorá je schopná a povolaná oslobodiť nielen seba samotnú, ale všetkých pracujúcich, oslobodiť ľudskú prácu, oslobodiť človeka ako takého, je robotnícka trieda. Ona samotná nemôže splniť ^{tuto} historickú úlohu, ak nemá na svojom čele marxleninskú, revolučnú, robotnícku stranu, ktorá formuluje ideológiu a politiku robotníckej triedy a zabezpečuje jej organizovanú jednotu, ktorou je v našich podmienkach KSČ.

Neboli by sme mohli zvíťaziť v národnodemokratickej revolúcii a dosiahnuť úspechy pri realizácii cieľov socialistickej revolúcie, keby nebol pri nás stál náš najvernejší priateľ Sovietsky zväz, ktorý zachránil oba naše národy pred záhubou. Vďačíme mu za to, že môžeme dnes slobodne existovať a ďalej sa šťastlivo rozvíjať v spoločnom štáte dvoch rovnoprávných bratských národov. Ďalšou podmienkou našich víťazstiev bola a je vzájomná solidarita robotníckej triedy celého sveta, národnooslobodeneckého hnutia všetkých tých, ktorí ešte bojujú za slobodu, nezávislosť, demokraciu, mier a spoločenský pokrok. Solidarita ľudí dobrej vôle, ktorí chcú, aby ľudstvo stále kráčalo cestou spoločenského pokroku.

Tieto základné a samozrejme aj ďalšie podmienky to boli, čo umožnili, že sme v osudovom boji o existenciu našich národov a nášho spoločného štátu zvíťazili, že náš ľud pod vedením robotníckej triedy a jeho marxisticko-leninskej strany mohol pristúpiť k budovaniu beztriednej spoločnosti, ktorá odstrániť vykorisťovanie človeka človekom, ktorá odstrániť korene všetkých ziel, ktoré plodí vykorisťovanie človeka človekom, či už ide o vojnu, fašizmus, apartheid, kolonializmus, neokolonializmus a všetky zlé plody spoločenského zriadenia, ktoré stavia svoju existenciu na vykorisťovaní človeka človekom. Tieto zákonitosti je treba mať neustále na pamäti a uvedomiť si, že zásluhou nového vedenia strany so s. Gustávom Husákom na čele obnovila sa platnosť týchto základných princípov a strana i celá naša spoločnosť sa vyviedli z hlbkej krízy.

Nemôžem tu zvlášť nezdôrazniť ešte jednu významnú zákonitosť, že totiž KSČ, robotnícka trieda samotná nemohla dosiahnuť tieto víťazstvá. Že k tomu, aby sa dosiahlo všetkých tých úspechov, ktorými dnes žije náš ľud, a ktorých plody dnes užíva, bolo nezbytné najužšie spojenie strany s masami, triedny zväzok robotníkov s roľníkmi a inteligenciou, revolučný zväzok komunistov s príslušníkmi iných politických

strán, revolučný zväzok oboch našich národov a všetkých národností, ktoré žijú na území nášho socialistického štátu, že bol potrebný i revolučný zväzok veriacich s ateistami. Bola k tomu potrebná naširšia celonárodná jednota pracujúceho ľudu, ktorú v našich podmienkach pod vedením KSC predstavuje NF a organizácie v ňom združené. Platnosť týchto základných zákonitostí si musíme stále a trvale pripomínať, lebo len opierajúc sa o ich poznanie a využívanie môžeme doviest' našu spoločnosť k ďalším úspechom a k ďalšiemu pokroku.

V súčasnosti vstupujeme do obdobia, ktoré sa vyznačuje prípravami XV. zjazdu KSC, na ktorom budeme bilancovať, rozoberať, kriticky analyzovať všetko to, čo sme dosiahli, odhaľovať pozitívne tendencie i nedostatky, úzke miesta a rozvíjaním pozitívnych tendencií i odstraňovaním nedostatkov urýchľovať celospoločenský vývoj u nás. Vstúpili sme do obdobia, kedy budeme kriticky analyzovať, ako sa splnila generálna línia XIV. zjazdu KSC, výstavby všestranne rozvinutej spoločnosti, a to v celom komplexe na všetkých úsekoch života spoločnosti. Posledné plénum ÚV KSC popri otázkach, ktoré sa týkali ďalšieho rozvoja nášho poľnohospodárstva, schválilo list ÚV KSC straníckym organizáciám a všetkým komunistom k príprave zjazdu KSC. Prejednávanie listu bude úlohou nielen straníckych orgánov a organizácií, nielen komunistov samotných, ale bude významným podnetom k tomu, aby sa každý občan, každé pracovisko, každá spoločenská organizácia, každá inštitúcia zamysleli nad výsledkami svojej práce, nad svojím podielom pri budovaní rozvinutej socialistickej spoločnosti, aby premysleli to, čo vykonajú k príprave XV. zjazdu KSC v prospech svojej socialistickej vlasti. Aby sa v tomto období pripravili na to, ako budú realizovať závery XV. zjazdu vedúcej sily našej spoločnosti. Veď generálna línia budovania rozvinutej socialistickej spoločnosti nie je iba vecou komunistov, ale každého poctivého vlastenca, každého čestného občana, každého pracujúceho človeka našej socialistickej vlasti. Plnenie tejto línie sa dotkne priamo i sprostredkované každého nášho občana.

Je pritom nepochybné, že i XV. zjazd KSC potvrdí základnú zásadu, že na dosiahnutom stupni vývoja našej spoločnosti nie je jej ďalší vývoj možný bez stále lepšieho a dokonalejšieho uspokojovania hmotných a duchovných potrieb občanov a s tým spojeného ďalšieho rozvoja všetkých tvorivých síl, schopností, iniciatívy a angažovanosti miliónov našich všetkých občanov. Znova to podčiarkujem, že vstupujeme do obdobia náročného hodnotenia plnenia záverov XIV. zjazdu, ktoré bude súčasne východiskom pre vytyčenie nových, ešte zložitejších úloh.

Dovoľte mi v tejto súvislosti niekoľko slov k tomu, ako sa plnia základné kľúčové úlohy dané XIV. zjazdom dané v našej spoločnosti. Je zrejmé, že po dlhšom období podarí sa splniť prakticky v plnom rozsahu úlohy dané 5. päťročným plánom. Nemôžem tu rozoberať všetkých kvantitatívnych i kvalitatívnych ukazovateľov päťročného plánu, ale môžem uviesť jeden súborný, ktorý svedčí o úspechoch plnenia plánu. Za túto päťročnicu podarilo sa vytvoriť nadplán národný dôchodok v rozsahu tridsať miliárd korún. To samozrejme umožnilo poskytnúť dodatočné prostriedky na ďalší rozvoj národného hospodárstva, na ešte rýchlejšiu tvorbu národného dôchodku a samozrejme i na plnenie sociálneho plánu, ktorý schválil XIV. zjazd. Je známe, že i napriek nižšej ako bola plánovaná, bola v tomto roku tretia či druhá najvyššia úroda zrnín v histórii československého poľnohospodárstva. Že ono vyrobí nadplán stanovený pre päťročnicu viac o štyri až päť miliónov ton zrnín. Na základe všestranného rozvoja poľnohospodárskej výroby, môžeme už pred XV. zjazdom prejsť od línie danej XIV. zjazdom k tomu, aby poľnohospodárstvo krylo celý prírastok spotreby potravín z vlastných zdrojov a tak postupne krok za krokom zabezpečiť úplnú sebestačnosť ČSSR vo výrobe poľnohospodárskych produktov, pre ktoré sú v našich klimatických a podmienkach možnosti. Naše poľnohospodárstvo tak ako to dnes obrazne hovorievame, i keď tvorí len menšiu časť národného dôchodku, stalo sa významným stabilizačným faktorom celého nášho hospodárstva.

Pritom neskrývame niektoré úzke miesta a problémy, pred ktorými budeme stáť vo zvýšenej miere pri plnení úloh 6. päťročného plánu. Predovšetkým ide o skutočnosť, že u nás je chronický nedostatok pracovných síl, že teda hospodárenie s pracovnou silou, úlohy rozmiestňovania pracovných síl, správneho rozmiestňovania regionálneho i odvetvového, sú jednou z významných úloh a problémov súčasného i budúceho obdobia. Problémy pretrvávajú i keď sa podarilo dosiahnuť obrát najmä v záverečnej časti päťročnice, v oblasti investičnej výstavby, ktorá pre nadmernú rozostavenosť a nadmerný čas, spotrebovaný na výstavbu, viaže veľké materiálne a finančné prostriedky, ktoré ešte neslúžia k tvorbe národného dôchodku. Treťou kľúčovou otázkou, pred ktorou stojíme, je riešenie problému vývozu a dovozu. V podmienkach ekonomickej, energetickej, surovinovej a menovej krízy kapitalistického sveta vznikajú pri určitej našej závislosti na trhu kapitalistického sveta významné negatívne dopady na naše národné hospodárstvo. Ak máme zaistiť ďalší rozvoj národného hospodárstva, ďalší rozvoj celej spoločnosti

v týchto zťažených podmienkach, vyžaduje to nepochybne ďaleko väčšie úsilie, ďaleko väčšiu náročnosť, ďaleko vyššiu zodpovednosť, ďaleko kvalitnejšie riadenie, tak, ako to formulovalo novembrové plénum ÚV KSČ minulého roku. Riešenie všetkých týchto problémov je v súčasnosti možné a nutné predovšetkým mobilizáciou všetkých rezerv, využitím všetkých intenzifikačných faktorov rastu, skvalitnením plánovania a riadenia, správnou orientáciou a rozvinutím tvorivej iniciatívy a aktivity pracujúcich a to nie na to, aby vydávali viac fyzických síl, ale aby svojou tvorivou prácou hľadali optimálne možnosti a zdroje pre rast rentability a efektívnosti, pre splnenie a prekročovanie zvlášť kvalitatívnych ukazovateľov päťročného plánu. Jednou z významných pomoci v riešení všetkých týchto problémov našej ekonomiky je integrácia a kooperácia v rámci RVHP i rozvíjajúca sa medzinárodná del'ba práce.

Prečo hovorím o týchto veciach na tomto váženom zhromaždení? Je totiž jasné, že každý, kto pôsobí na našich občanov, musí ich viesť k tomu, že práca pre spoločnosť slúži ako celej spoločnosti, tak súčasne každému občanovi. Že poctivá iniciatívna práca je v našej socialistickej vlasti nielen zákonným, ústavom zaručeným právom, ale aj čestnou povinnosťou každého občana. Myslím, že patrí k morálnym povinnostiam členov "Pacem in terris" a všetkých kňazov, všetkých duchovných, aby otvorene povedali všetkým tým, ktorí hovoria z kazateľnice alebo v osobnom styku: v kapitalistickom svete, ktorý sa tak rád vydáva za slobodný, modlia sa dnes milióny veriacich robotníkov, milióny veriacich pracujúcich, aby ráno nestáli pred zatvorenými dverami podnikov a pracovísk; modlia sa, aby sa dostali znovu do práce, aby mali zaistený zdroj dôstojnej ľudskej existencie pre seba i pre svoje rodiny. Do vedomia všetkých našich občanov musí preniknúť skutočnosť, že plánované, stále lepšie uspokojovanie hmotných i duchovných potrieb, tak ako to nepochybne vytýči XV. zjazd, je a bude možné len pri vyššej tvorbe hmotných zdrojov. Je treba otvorene povedať, že plnenie sociálneho programu, schváleného XIV. zjazdom KSČ bolo možné len preto, že rástol národný dôchodok, že rástla tvorba materiálnych zdrojov a práve vyššie ako plánovaná tvorba zdrojov umožnila prijatie dodatočných opatrení rozširujúcich závery XIV. zjazdu strany v oblasti sociálnej politiky. Uvedomme si na faktoch túto priamu závislosť medzi výsledkami práce našich občanov a medzi plnením sociálneho programu. Mzdy rástli o niečo rýchlejšie, ako sa plánovalo. Dnes sa v oblasti národného hospodárstva dosahuje priemerná mzda takmer 2.300 Kčs mesačne. Práve táto

Širšie opatrenia strany, vlády, ÚRO v starostlivosti o matky a rodiny s viacerými deťmi. Vo Federálnom zhromaždení budeme za niekoľko dní schvaľovať nový zákon o dôchodkovom zabezpečení, ktorý sám prinesie v budúcom roku navyše viac ako 3 miliardy tým, ktorí sa svojou statočnou prácou zaslúžili o výsledky budovania socialistickej vlasti. Miesto plánovaných 500 000 bytov postavíme v tejto päťročnici takmer šesťstotisíc bytov. Do nového bytu sa tak nasťahujú asi dva milióny našich občanov. Uvedomme si, čo to stojí úsilia a aké výsledky musíme mať, aby sme udržali v podmienkach celosvetového vývoja stabilné ceny, trvalý rast životnej úrovne a pod. Spojenie medzi výsledkami práce našich občanov, ich životnou úrovňou, uspokojovaním stále vyšších oprávnených hmotných i duchovných potrieb, je celkom evidentné a zákonité.

XV. zjazd KSC nepochybne určí ešte náročnejšie úlohy v oblasti sociálnej politiky. Zaistiť ich plnenie v súčasných svetových podmienkach, bude mimoriadne náročné a preto celá strana, celý NF i vy, musíte venovať pozornosť čestnej, obetavej a iniciatívnej práci našich občanov. Od plnenia úloh 6. päťročnice záleží všetko ostatné. Od toho závisí plnší, bohatší a šťastnejší život každého občana.

Druhou oblasťou, samozrejme vedľa iných, ktorou sa zaoberal XIV. zjazd, bola oblasť rozvoja socialistickej demokracie, t. j. účasť občanov na tvorbe, realizácii a kontrole politiky, na riadení a správe štátu. U nás je týchto možností celý rad. Sú prakticky nevyčerpatelne. Začínajú voľbou poslancov, volených predstaviteľov štátnej moci a správy a zákonodarných zborov. Je ich viac ako 200 000. Viac ako milión občanov pôsobí v komisiách NF, v dobrovoľných občianskych aktívoch, v domových, občianskych a uličných výboroch. Všetci títo občania, ktorí tam pracujú, podieľajú sa na rozvoji socialistickej demokracie.

V tejto súvislosti je treba otvorene hovoriť o tom, aký demokratický, opravdive demokratický je náš volebný systém. Mám mnoho príležitostí hovoriť s delegáciami, ktoré prichádzajú k nám z kapitalistických a rozvojových krajín. Ani my sami si neuvedomujeme, aký je hlboko demokratický v zrovnaní s volebným systémom buržoázno-demokratických krajín. Aké demokratické sú naše volebné zákony. Už dlho pred voľbami prebieha pod vedením strany, na báze NF a organizácií v ňom združených, vrátane štyroch nekomunistických politických

strán, navrhovanie kandidátov. Po ich navrhnutí, ktorých je viac, ako poslanceckých miest, prebieha na pôde NF a orgánov k tomu zriadených výber kandidátov. Tí predstupujú pred verejnosť a každý občan má na predvolebnej schôdzi právo predniesť svoje pripomienky ku každému navrhovanému kandidátovi. Pripomienky sa skúmajú a prípadne riešia odvolaním návrhu kandidáta a navrhnutím nového. Občania majú možnosť navrhovať i vyjadrovať sa pred voľbami ku kandidátom a čo je najdôležitejšie: každý vybraný schválený kandidát predstupuje pred voľbami pred našich občanov s volebným programom NF. Ten program nie je v žiadnom prípade sociálnou demagógiou, ale reálnym plánom rozvoja obce, okresu, mesta, kraja a v podobe záverov XIV. zjazdu a päťročného plánu celej našej socialistickej vlasti. Demokratičnosť nášho volebného systému je teda v celej príprave volebného aktu, ktorý môže byť aj manifestačný, pri ktorom pracujúci vyjadrujú voľbou kandidáta svoj spontánny a presvedčivý súhlas s politikou strany, NF, s kandidátmi a programom NF. Proti tomu stojí buržoázno-demokratický, tak vychvalovaný tzv. slobodný volebný systém, v ktorom má občan iba jedinou možnosť vybrať si z navrhnutých kandidátnych listín, bez toho, že by mohol spolurozhodovať o výbere kandidáta a tvorbe programu, ktorý by mal kandidát predložiť. Nedávno prebiehali voľby v tak "demokratickej" krajine ako je Švajčiarsko a to za neúčasti takmer polovice voličov. Je známe, že v USA zvolili nejedného prezidenta podstatnou menšinou voličov.

Volené zastupiteľské zbory sú jedným zo základných pilierov socialistickej demokracie u nás. Existuje však ešte rad ďalších. Veľké práva a povinnosti má naša odborová organizácia. Pracujúci jej prostredníctvom majú právo a povinnosť podieľať sa na riadení výroby, hovoriť do toho, ako sa má realizovať päťročný plán, majú právo a povinnosť starať sa o pracovné a životné podmienky pracujúcich v podnikoch. V tomto smere má odborová organizácia prakticky neobmedzené možnosti. Máme celú širokú oblasť družstevnej demokracie. Málokto si uvedomuje, že v ČSSR je v družstevných organizáciách, v spotrebných, výrobných, bytových a poľnohospodárskych družstvách, združených viac ako 4 milióny občanov. Tieto družstvá, samozrejme v súlade s platnými zákonmi a päťročným plánom spravujú svoje veci de facto samé. Same rozhodujú o tom, ako budú žiť, pracovať, hospodáriť. Máme samozrejme celú oblasť spoločenských organizácií NF, v ktorých platia

zásady demokracie vo vnútri týchto organizácií, ktoré sú zakotvené v ich stanovách a sú súčasťou socialistického demokratizmu celej našej spoločnosti.

Mohol by som uviesť aj príklady ako sa občania zúčastňujú na celoštátnom rozhodovaní cez svoje spoločenské organizácie. Žiadny zákon, ktorý sa týka pracujúcich, sa nepripravuje a neodsúhlasuje bez odborovej organizácie. Žiadny zákon, týkajúci sa mladého pokolenia, neprejednáva sa bez súhlasu SZM. Žiadny zákon, týkajúci sa rozvoja telovýchovy a športu, nie je prediskutovaný a schvaľovaný bez účasti organizácie, ktorej náplňou je rozvoj telesnej výchovy a športu. A tak by sme mohli uvádzať zákon za zákonom, vládne opatrenia jedno za druhým, aby sme dokázali, že formovanie zákonodarných noriem a ich príprava nie je iba v rukách volených poslancov a vlády, ale že je aj vecou širokej občianskej verejnosti.

Koniec koncov príprava XV. zjazdu, formovanie generálnej línie, ktorú schváli XV. zjazd strany, bude prebiehať za najširšej účasti všetkých občanov a organizácií združených v NF. Vy, ktorí pracujete priamo medzi občanmi, dobre viete, aký význam pre rozvoj socialistickej demokracie, pre účasť ľudí na tvorbe, realizácii a kontrole politiky majú volebné programy NF. Ony nie sú nič iného ako konkretizácia generálnej línie strany, komplexná realizácia tejto línie v miestnych podmienkach. Volebné programy sa rodia za účasti občanov. Občania v predvolebnom období dávajú svoje pripomienky. Na ne sa odpovedá. Tie, ktoré sú demagogické, nerealizovateľné, sa jednoducho otvorene odmietnu. Tie, ktoré sú správne, ale ešte nerealizovateľné, sa vysvetľujú a tie, ktoré sú aj správne, aj realizovateľné zaradia sa do volebného programu ešte pred voľbami. Občania majú právo najmenej dvakrát do roka zúčastniť sa na kontrole plnenia volebných programov, o ktorom plnení referujú poslanci NV. A samozrejme, a to je tá rozhodujúca zložka socialistickej demokracie, občania nemajú iba právo zúčastňovať sa na tvorbe a kontrole politiky, ale majú aj právo a morálnu povinnosť priložiť aktívne ruku k dielu, aktívne sa zúčastňovať na realizácii politiky. V miestnych podmienkach sa táto politika konkretizuje v podobe volebných programov Národného frontu.

Prial by som vám prežiť svoj vlastný zážitok. V súvislosti s medzinárodným kongresom, konaným pri príležitosti Medzinárodného roku žien v Berlíne, bol u nás seminár niektorých predstaviteľiek ženského hnutia a ženských organizácií i verejnej mienky afrických, ázij-

ských a latinskoamerických krajín. Mal som tam prednášku o NF i o volebných programoch NF. Povedal som im: "Ste v Humpolci /tam sa konal seminár/, vyberte si tu v okolí Pelhřimova ktorúkoľvek obec. Zajdite sa ta podívať, navštívte predsedu NV a predsedu MV NF, požiadajte ich o predloženie volebných programov i o to, aby vám referovali o tom, čo sa v ich obci urobilo doteraz pre bohatý materiálny i duchovný život občanov. "Účastníčky seminára skutočne navštívili jednu obec a JRD. Boli nadšené nad hrdosťou našich občanov na to, čo všetko sa za krátku dobu 4. rokov tohto volebného obdobia vykonalo pre zlepšenie života našich občanov. V podstate možno povedať, že vďaka tomuto demokratickému prístupu, ktorý priamo vyvoláva tvorivú občiansku iniciatívu a aktivitu, pomaly ale iste mizne rozdiel medzi dedinou a mestom. Riešime teda jednu z vážnych otázok, jednu z vážnych úloh budovanie socialistickej spoločnosti. Ten, kto dnes po dlhšej dobe prichádza k nám, nemôže poznať naše mestá a dediny a oceňuje, v akých podmienkach dnes žijú naši občania.

Chcel som takto útržkovite dokázať, prečo pod vedením KSČ, za existencie NF, tohto triedneho a revolučného zväzku, ako som ho definoval, nie je nutná a nie je dokonca prípustná nejaká opozícia v buržoázno-demokratickom zmysle slova. Veď línia strany je vecou všetkých občanov, volebné programy NF sú takisto vecou všetkých. Rozpory sa vyjasňujú a osvetľujú, v súdružskej úprimnej a otvorenej diskusii a všetci máme jeden spoločný záujem, aby sa naša spoločnosť ďalej pokrokovito rozvíjala pre blaho, šťastie a spokojný život každého jednotlivého občana našej vlasti. Pretože sme odstránili korene triedneho antagonizmu, môžeme čakať, aby som povedal obrazne, všetci za jeden povraz a v najširšej národnej jednote realizovať bez pseudodemokratických foriem opozície našu ďalšiu cestu a výstavbu.

K socialistickej demokracii samozrejme patria i základné práva a slobody našich občanov, zaručené ústavou. Chcel by som tu pripomenúť správne poňatie práv a slobody občanov tak, ako to urobil na mimoriadne významnom Svetovom kongrese mierových síl v Moskve S. Brežnev, keď argumentoval proti niektorým názorom našich odporcov, ktorí definujú zo svojich pozícií otázky slobody, demokracie, ktorí vyzdvihujú myšlienku "demokratického socializmu", "socializmu s ľudskou tvárou" apod., asi toto: Pre nás komunistov, členov socialistickeho spoločenstva je rozhodujúce v prvom rade vytvárať materiálne, existenčné podmienky pre to, aby človek mohol slobodne žiť, slo-

bodne sa rozvíjať. My v socialistických krajinách sme pokročili kvalitatívne ďalej, ako sú dnes kapitalistické krajiny. Veď právo na prácu, na vzdelanie, na starostlivosť o zdravie, na starostlivosť v nemoci, v dôchodku, právo na prístup ku kultúrnym hodnotám u nás nie sú len deklarované teoretické práva, ale už ich realizujeme. Podstatnú časť z nich sme realizovali. Ako ďaleko sme napríklad pokročili v skutočnom zrovnoprávnení ženy. Iní tieto zásady vyhlasujú, ale pre triednu podmienenosť vykorisťovateľského systému tieto problémy nemôžu riešiť a vyriešiť. Sú jednoducho triedne limitovaní. My chápeme slobodu a demokraciu tak, aby na základe zabezpečenia hmotných a duchovných potrieb občanov mohol sa každý slobodne rozvíjať, aby mohol slobodne prispievať k ďalšej výstavbe socialistickej vlasti, v boji za mier a spoločenský pokrok na celom svete.

Medzi tieto ústavné slobody samozrejme patrí i sloboda náboženského vyznania. Tu sa môžem oprieť o vyhlásenie s. Husáka na plenárnom zhromaždení NF v r. 1971, ktoré sa potom vo svojom obsahu opakuje v straníckych dokumentoch i v záveroch XIV. zjazdu KSČ. V tomto vystúpení s. Husák povedal: "Jedným z ústavných práv našej spoločnosti je sloboda náboženského vyznania. My, ako komunisti, sme stúpencami vedeckého svetového názoru, ale rešpektujeme náboženské cítenie našich občanov. Veriaci občania, príslušníci rozličných cirkví, môžu sa u nás slobodne hlásiť ku svojmu náboženstvu a bez prekážok sa zúčastňovať na náboženských obradoch. Nehodláme ani v budúcnosti v našom postoji k veriacim nič meniť. Nepripustíme však pokusy miešať náboženstvo s politikou, alebo ho zneužívať na vytváranie protisocialistickej opozície. Máme úprimný záujem na rozumnom usporiadaní medzi štátom a jednotlivými cirkvami". Tol'ko citát.

Cirkvi majú teda zabezpečiť náboženské vyžitie veriacich a súčasne majú zákonnú povinnosť dbať, aby sa náboženské presvedčenie veriacich nezneužívalo k ideologickému a politickému nepriateľstvu voči socialistickému zriadeniu. Preto teda môžu cirkvi konať len také akcie, ktoré sú priamo súčasťou náboženského kultu a to predovšetkým v cirkevných objektoch, ktoré majú k tomu účelu cirkvi k dispozícii. A činnosť kňazov a duchovných môžu vykonávať len občania k tomu kvalifikovaní a majúci k tomu príslušné štátne oprávnenie. Nie je teda z hľadiska postavenia cirkví a kňazov v našej socialistickej spoločnosti a v našom zákonodarstve nič nejasné. Sloboda náboženského vyznania je zaručená ústavou, veriaci občania sa môžu slo-

bodne hlásiť k svojmu náboženstvu, bez prekážok sa zúčastňovať na náboženských obradoch. K tomu, čo povedal s. Husák o pokusoch miešania náboženstva s politikou, vytvárania protisocialistickej opozície, je treba otvorene povedať, že klerikalizmus nemá a nebude mať u nás v socialistickej spoločnosti miesto.

Z tejto tribúny mi dovoľte, aby som vysoko ocenil skutočnosť, že Združenie rímskokatolíckych kňazov "Pacem in terris" tieto zásady, ako som ich uviedol, si osvojili a významnou úlohou celého vášho Združenia je získať pre ne rozhodujúcu väčšinu rímskokatolíckych kňazov ako verných občanov našej socialistickej vlasti.

Rovnako oceňujeme, že "Pacem in terris" sa jasne dištancuje od nepriateľskej kňazskej a inej emigrácie, ktorá je tým agresívnejšia a zúrivejšia, čím úspešnejšie prebieha výstavba našej socialistickej vlasti, čím úspešnejšie a pozitívnejšie sa riešia vzťahy medzi štátom a cirkvou. I tu má Združenie "Pacem in terris" jednoznačné stanovisko, ktoré je treba z pozícií socialistickej spoločnosti priaznive oceniť.

- - -

Ďalšou významnou úlohou, danou XIV. zjazdom KSC, je výchova socialistickeho a konajúceho človeka. I tu môžeme konštatovať významné presuny vo vedomí našich občanov. Konkrétnym svedectvom toho je rozvoj pracovnej a občianskej iniciatívy, aktivity a angažovanosti, ktorá najmä teraz v súvislosti s prípravou XV. zjazdu nadobúda nový rozmach. Treba konštatovať, že si vysoko ceníme prácu každého, kto svojím prínosom prispieva k výchove socialistickeho a konajúceho občana. Jej súčasťou je výchova k láske k rodičom, rodine, škole, kolektívu, pracovisku, práci, vlasti, štátu, úcte k zákonom, k priateľstvu so ZSSR, k solidarite so všetkými ľuďmi tejto planéty, ktorí ešte bojujú za slobodu, nezávislosť, mier a spoločenský pokrok, výchovu fyzických i morálnych vlastností našich občanov a pod.

Ale to všetko socialistickej spoločnosti nestačí. Chceme viac. Chceme dosiahnuť stav, aby náš občan poznal zákonitosti vývoja prírody a vývoja ľudskej spoločnosti. Aby dokázal na základe tohto vedeckého poznania zvládnuť prírodu a usmerňovať i riadiť spoločenský vývoj. Sme presvedčení, že proces výchovy sa musí završiť sformovaním marx-leninského svetového názoru, ktorý na základe vedeckého

ho poznania umožňuje aktívne, uvedomele formovať vlastnú budúcnosť a nie odovzdať pasívne čakať na to, čo príde. Preto celkom otvorene i tu nám nemôžem nezopakovať, že v tejto oblasti, tu je a bude trvať neprekonateľný rozdiel medzi ideológiou komunistov, medzi ideológiou socialistického štátu a medzi ideológiou náboženskou a cirkevnou. Po celé obdobie budovania socialistickej spoločnosti budeme ďalej zväzdať zápas o vedomie človeka, aby sa stal skutočne aktívnym tvorcom svojej budúcnosti. Tento zápas povedieme trpezlivo, predovšetkým pozitívnymi zmenami životných podmienok, podmienok bytia našich občanov a samozrejme sústavnou, rovnako významnou ideologickou prácou na všetkých úsekoch spoločnosti. Ak používam tieto veľmi otvorené formulácie práve na tejto pôde, tak môžem použiť veľmi závažnú, pre vás iste životne závažnú otázku: Je dôvod k tomu, aby sa veriaci, aby sa cirkvi, aby sa kňazi a duchovní v dôsledku tejto skutočnosti postavili na druhú stranu barikády, alebo je dôvod preto, aby sa i pri tejto situácii, ktorú hovoríme jasne doma i v medzinárodnom meradle, zúčastňovali na realizácii politiky strany, ktorá má najvyšší, opravdu humanistický cieľ: stále lepšie uspokojovať hmotné i duchovné potreby občanov, vytvárať podmienky pre plnší, bohatší a istejší život každého občana, život v mieri, v socialistickej demokracii, v spoločenskom pokroku. Stotožniť sa so svojím ľudom, s jeho potrebami, s programom mierového budovania socialistickej vlasti poskytuje každému občanovi bez rozdielu rasy, národnosti, náboženstva, svetového názoru, platformu pre svoju vnútorňú účasť na budovaní socialistickej spoločnosti v záujme každého jednotlivého občana, celej spoločnosti, v záujme ľudstva našej planéty.

Tolko veda k úlohám, ktoré vytýčil ako zásadné XIV. zjazd KSC. Niet pochybností o tom, že rovnaké stanoviská zaujme aj XV. zjazd.

Ak som doteraz hovoril o vnútropolitických podmienkach ďalšieho vývoja, nemôžem nezdôrazniť, že v súčasnosti jestvujú pre našu socialistickú vlasť, pre celé socialistické spoločenstvo také priaznivé podmienky a medzinárodnopolitické klíma ako nikdy doteraz.

Ak máme správne chápať medzinárodnú politiku KSSZ, sovietskeho štátu, naše strany, vlády, celého socialistického spoločenstva a mierového hnutia vo svete, musíme poznať a dobre si uvedomiť dve základné východiskové stanoviská. Pokiaľ sa s nimi nestotožníme, nemôžeme robiť dobre a kvalifikovane mierovú politiku, bojovať za

presadzovanie leninských princípov mierového spolunažívania štátov s rozličným spoločenským zriadením.

Prvou základnou podmienkou, z ktorej možno vychádzať, je skutočnosť, že politika komunistických strán, našej i sovietskej, oboch našich štátov a celého socialistického spoločenstva nie je nejakou prechodnou taktikou, ale je integrálnou súčasťou strategickú línie, že marxizmus-leninizmus nie je oddeliteľný od veci mieru, ale je jeho integrálnou súčasťou.

Za druhé, že boj za presadenie leninských princípov mierového spolužitia je pre nás v našich súčasných historických podmienkach špecifickou formou triedneho boja. Že je formou zápasu za odstránenie triednych koreňov vojen, fašizmu, kolonializmu, neokolonializmu, náboženskej neznášanlivosti, šovinizmu a pod. Že tento zápas je motivovaný životnými záujmami robotníckej triedy, všetkých pracujúcich, všetkých pokrokových obyvateľov tejto planéty.

Robotník, roľník, príslušník inteligencie má hlboký životný záujem na tom, aby sa v mieri tešil z ovocia svojej práce, aby sa z neho tešili i druhí. Robotnícka trieda, pracujúci človek nemá žiadny životný záujem na tom, aby sa antagonistické triedne rozpory riešili vojnou, cestou, ktorá prináša utrpenie predovšetkým pracujúcemu človeku. Súhlasí s politikou svetového imperializmu, svetovej reakcie, ktorá by práve tak ako čínski maoisti chcela vyriešiť triedny antagonizmus za cenu zničenia celého ľudstva, stamiliónov a stamiliónov ľudí, poctivých pracujúcich. Dobré vieme, že by sa v hlbokých a komfortne vybavených jaskyniach v Skalistých horách a inde pokúšali prežiť práve kapitalisti a imperialisti. A že by ako vždy prinášali najťažšie obeť na životoch a životnej úrovni pracujúci ľudia.

Preto sme proti vojnovému riešeniu rozporov a konfliktov i keď na druhej strane z úst najčelnejších predstaviteľov marx-leninského revolučného hnutia sa znovu a znovu potvrdzuje zásada, že spravodlivá je vojna oslobodenecká, že tam kde je vykorisťovanie, je i boj proti nemu. Tam, kde je agresia je i boj proti nej, kde je útlak, neokolonializmus a fašizmus je i spravodlivý boj proti nim. Pochopiť tento triedny prístup k princípom mierového spolužitia je nezbytným východiskom pre akúkoľvek ofenzívnu mierovú politiku ktoréhokoľvek z nás. Inak by sme prechádzali na pacifistické chápanie mierového spolužitia a mierovej politiky: pasívne a odovzdane by sme čakali na to, ako sa vyvinú veci vo svete a na tejto planéte. Ešte

stále je pred nami boj a zápas. Čaká nás boj a zápas proti všetkým silám, ktoré by chceli zastaviť zmiernovanie medzinárodného napätia, mierovú spoluprácu štátov, spoločenský vývoj a ktoré by k tomu chceli použiť krajné metódy ako je vojna a fašizmus.

ZSSR musel zvädzať úporný zápas za presadenie leninských princípov mierového spolunažívania celú dlhú desaťročia. Tento zápas prináša teraz svoje ovocie. Prečo nastala zmena, prečo sa topia ľady studenej vojny a znižuje sa medzinárodné napätie? Na to jednoznačná odpoveď: Je tu Sovietsky zväz, ozajstná svetová veľmoc z hľadiska ekonomickej a teda i vojenskej sily a kapacity, prvá veľmoc na svete vôbec z hľadiska sily svojho spoločenského zriadenia, morálne politickej jednoty svojho ľudu, z hľadiska svojej vedy, kultúry, ideológie, z hľadiska toho, že odstránil vykorisťovanie človeka človekom.

Keď budeme zanedlho čítať čísla, ktoré schváli pre rozvoj národného hospodárstva a celej spoločnosti XXV. zjazdu KSSZ, budú to čísla plné revolučného romantizmu, ktoré ukážu, akú moc a silu dokáže na svete vytvoriť oslobodená práca v skutočnom štáte robotníkov a roľníkov, kde vládne pracujúci ľud. Rozhodujúcimi príčinami priaznivého svetového vývoja je teda sila a moc ZSSR, jednota socialistickeho spoločenstva, ich spoločný postup s oslobodzujúcimi sa i bezprostredne oslobodenými, rozvíjajúcimi sa národmi a samozrejme jednota medzinárodného marx-leninského robotníckeho hnutia, internacionalizmu, robotníckej triedy, solidarity všetkých pokrokovito zmýšľajúcich ľudí tejto planéty, racionálne uvažujúcich štátnikov kapitalistického sveta, že proti vojnovému stretnutiu s atómovými a inými zbraňami hromadného ničenia niet inej alternatívy, ako prijatie princípov mierového spolunažívania. Je potrebné konštatovať s hlbokým uspokojením, že celý rad kňazov, rad duchovných, najmä tých, ktorí sú bezprostredne spätí so životom prostých občanov, pracujúcich ľudí, veľmi jednoznačne pochopili túto nezbytnosť a postavili sa do predných radov obrancov ^{mieru} a bojovníkov za mier. Medzi nimi sú i českí a slovenskí rímskokatolícki kňazi, čoho najlepším dôkazom bola ich aktívna účasť na takej významnej udalosti, ako bol Svetový mierový kongres v Moskve a ich účasť v boji za mier.

Úspechy sú teda nesporné. Podívajte sa do protokolu XXIV. zjazdu KSSZ, prečítajte si znova tak často citovaný program mieru a uvidíte, čo sa za krátky čas štyroch rokov na tejto planéte zmenilo. Sú to zmeny, v ktoré sme ešte pred štyrmi, piatimi rokmi nemohli vô-

bec ani dúfať a mnohí z nás sme si ich nedokázali ani len predstaviť, vrátane toho, čo označujeme ako konferenciu o európskej bezpečnosti a spolupráci v Helsinkách, ktorej dokumenty podpísali najvyšší predstavitelia prakticky všetkých štátov Európy, USA a Kanady. K týmto historickým dokumentom treba povedať, že je to významná etapa na úspešnej ceste za presadzovaním leninských princípov mierového spolunažívania a pokrokového vývoja vo svete. Tieto závery musíme správne vysvetľovať. Je to obrovské víťazstvo ZSSR a krajín socialistického spoločenstva. Veď v tak reprezentatívne podpísaných dokumentoch, v desiatich známych princípoch, ktoré majú obrovskú morálnopolitickú záväznosť, sú vo svojej podstate sformulované leninské princípy mierového spolunažívania. Všetko v nich spolu navzájom súvisí, sú neoddeliteľné. Nie je ich možno vysvetľovať oddelene, izolovane. Preto, že sú to princípy ekvivalentné, je úplne jasné, že každý štát Európy, USA a Kanada sa morálnopoliticky zaväzujú k tomu, že pri ich plnom rešpektovaní budú súčasne rešpektovať princíp, že je skutočne suverénnym právom každého štátu, aby si určoval svoj vnútorný poriadok, svoje zákonodarstvo, aby jeho občania žili podľa svojich zvyklostí. Z pozícií tejto zásady je nezbytné pristupovať aj k ostatným dokumentom, ktoré sa podpísali v Helsinkách.

Otvorene vyhlasujeme, že v ČSSR prijmeme s otvorenou náručou každého občana tejto planéty, privítame každý čin, každé umelecké, literárne a vedecké dielo, každú informáciu, ktorých motiváciou je záujem pokroku ľudstva, vec mieru, každý čin, ktorý rešpektuje zásadu rovnoprávných a vzájomne výhodných vzťahov. Súčasne otvorene vyhlasujeme, že takí občania iných štátov, ktorí by chceli šíriť jed a ideológiu vojny, fašizmu, náboženskej neznášanlivosti, šovinizmu, apartheidu, rasizmu, kolonializmu a nekolonializmu, teda tých, ktorí by chceli bojovať proti spoločenskému pokroku, k nám nepustíme, nemajú nás miesta, tým pšenica u nás nepokvitne. Samozrejme, že nepripustíme ani to, aby bola naša mládež kazená pornografiou, aby sa jej ponúkali najrozličnejšie drogy, aby sa jej predvádzali filmy a diela, ktoré sú pseudoumelecké, ktoré priamo navádzajú k zločinnosti, amorálnosti a podobne. To všetko je naším suverénnym vnútorným právom. Znova a znova zdôrazňujeme a budeme zdôrazňovať, že sme za slobodnú výmenu myšlienok a ľudí, ktorí ale chcú mier, úprimne vzájomne výhodnú spoluprácu a spoločenský pokrok. V tejto veci niet zmieru medzi nami a kapitalistickým svetom. Naši "priatelia" často apelujú

na výsledky tzv. tretieho kôša a chceli by sa stavať do pozície kontrolóra plnenia dohôd, navrhnutých v tejto oblasti. Môžeme odpovedať slovami pána Nixona alebo pána Forda, pretože oni samotní celkom otvorene hovoria: "Žiadneho zmieru v oblasti ideologickej s komunizmom niet a nebude." A budú podľa toho aj konať! A my budeme zasa konať z pozícií svojej politiky a svojej ideológie, z našich triednych pozícií. Že tento boj prebieha a bude prebiehať, že dokonca bude hroziť použitie vojnových prostriedkov a fašizmu k tomu, aby sa tento priaznivý vývoj zastavil, o tom si nemusíme robiť vôbec žiadne ilúzie. Udalosti v Chile, Portugalsku, v Španielsku a inde vo svete ukazujú, že imperializmus a buržoázia vtedy, keď vidia, že sa dostávajú do bezvýchodiskovej situácie pri riešení otázok kto z koho, siahne ku krajným prostriedkom. Iba politická, materiálna, morálna a vojenská sila ZSSR a socialistického tábora bráni tomu, aby sa tak nestalo v globálnom meradle.

Pri tejto príležitosti by som chcel spomenúť významný prejav Fidela Castra, ktorý mal na konferencii tzv. neangažovaných krajín v Alžírsku. Za búrlivého súhlasu všetkých delegátov vystúpil s plamenným prejavom, v ktorom všetkých jednoznačne upozornil, že keby nebolo Sovietskeho zväzu a krajín socialistického spoločenstva, tak by svetový imperializmus mohol naďalej vládnuť a robiť politiku veľkého obuška a delových člnov a mohol by rozpútať svetové vojnové konflikty. Iba existencia ZSSR a socialistického spoločenstva spolu so solidaritou všetkých tých, čo chcú žiť v mieri a spoločenskom pokroku, stavia hrádzu do cesty tejto politike svetovej reakcie a imperializmu.

Naša socialistická vlasť stojí v dnešnom zložitom svete na správnej strane barikády s celým československým ľudom. Naše pozície sú jasné, sme skutočne na strane mieru a spoločenského pokroku. Máme všetky možnosti, ako prispieť k veci mieru a spoločenského pokroku na celom svete. Prispieť svojou dennou, tvorivou húževnatou prácou, majúť revolučný náboj premeny sveta a spoločnosti, prispieť denným usilovným zápasom k rozvoju socialistickej spoločnosti, k jednote socialistického spoločenstva, k jednote a solidarite všetkých obyvateľov tejto planéty, ktorí chcú mier, demokraciu a spoločenský pokrok.

Myslím si, že ani rímskokatolícki knazi, najmä tí, ktorí sa združujú v "Pacem in terris", si nemusia klásť túto kľúčovú otázku občianskeho a ľudského svedomia - kde stáť, lebo sa už dávno vnútorne a z presvedčenia rozhodli: Pracovať so svojím ľudom pre svoju socialistickú vlasť, pre vec mieru, spoločenského pokroku na celom svete. K tomu vám srdečne prajem mnoho uspechov.